

EMEKCİLER KRİZİN FATURASINI ÖDEMEMEYECEK

IRKÇILIĞA, KADIN VE LGBTİ+ DÜŞMANLIĞINA

GEÇİT YOK

**ÇOCUK BAKIMI:
DEVRİMLERİN TECRÜBESİ
NEYİ GÖSTERİYOR?**

sayfa 8

**CANNES'DA KADIN
MÜCADELESİ VE
SOLA DÖNÜŞ**

sayfa 10

► **IRKÇILARI YENECEĞİZ!**

sayfa 2

► **BİRLEŞİK MÜCADELE VE
ANTİKAPİTALİST SOL
MUHALEFET İÇİN
KOLLARI SIVAYALIM**

sayfa 2

► **LGBTİ+ DERNEKLERİNDEN
ELİNİZİ ÇEKİN**

sayfa 3

► **AKP'YE KARŞI
ÖFKENİN KESKİN UCU OLMAK**

sayfa 5

► **KİMİ DIŞLIYORSANIZ**

**HEPİMİZ OYUZ
DİRENECEĞİZ KAZANACAĞIZ**

sayfa 6

► **YENİLMEYEN YENİLGİYİ
KABUL EDENLER**

sayfa 7

► **SOSYAL YARDIMLAR
AKP'NİN YARDIMLARI DEĞİLDİR**

sayfa 7

► **SENDİKAL ÖRGÜTLENME
OLMADAN OLMAZ**

sayfa 9

IRKÇILARI YENECEĞİZ!

İstanbul'da ırkçılığa karşı eylem - 2015

Seçimlerin ardından ırkçı Fatih Altaylı gibi isimlerin tetiklemeyle göçmenleri suçlayan ağır bir saldırı başladı. Kendi milliyetçiliklerinin seçim yenilgisindeki payını görmezden gelen ırkçılar, suçu Suriyeli göçmenlere, göçmenlerin oy vermesine ve oy veren her göçmenin Erdoğan'a verdiği yalanına attılar.

Veriler bu iddianın gerçek dışı olduğunu gösteriyor.

Suriyeli reşit ve oy kullanma hakkına sahip olanların sayısı 130 bin 914 kişi. Sığınmacı mücadelesinin önde gelen aktivistlerinden Taha Elgazi iddiaları şöyle yorumluyor: "Suriyeli sığınmacıların tümü sandığa gitmedi. Çünkü bunların yarısı sandığa gitmekten korkuyorlardı, çekiniyorlardı. Ümit Özdağ kişileri yüzünden vatandaş olan Suriyeliler sandığa gitmekten korktu. Bize korkularını aktardılar.

Giyimlerinden, konuşmalarından Suriyeli oldukları belli olur ve bir saldırı, kötü muamele olur diye sandığa gitmekten korktuklarını anlattılar.

İkincisi, 130 bin kişiden sandığa gidenlerin hepsi AK Parti'ye oy vermek zorunda değillerdi. İçlerinde farklı siyasi bakışı, görüşü olanlar da var. Suriyeli sığınmacıları, mülteci statüsüne olsun, geçici kurma statüsü olsun ya da vatandaşa olsun, AK Parti'ye bağlama konusu bence mantıklı değil."

Oy vermeye giden tüm Suriyeliler ve göçmenler Erdoğan'a oy verse bile iki aday arasındaki farkın kapanması imkansızken seçim mağlubiyetinin faturasını göçmenlere çıkartanlar toplumun tüm hücrelerine göçmen nefreti yaymaya çalışan sağcılar ve ırkçılardır.

Kaldı ki göçmenlere hızla vatandaşlık hakkı tanınmalıdır. Vatandaşlık hakkı elbette oy verme hakkını, seçme seçilme hakkını da içermelidir.

Bizim AKP karşıtı öfkemizle ırkçıların AKP karşıtı öfkesi bir ve aynı şey değil.

Tüm kamuoyunu, tüm demokratik, ezilenden yana olan çevreleri hızla göçmenlerle dayanışmaya, ırkçılığa sokakta dur demeye davet ediyoruz. Tek bir göçmenin bile zarar görmesine, şiddete maruz kalmasına izin vermeyeceğiz. Kitlelerin göçmenlerle bir ve aynı sınıfın parçası olduğunu gösteren bir mücadeleyi birlikte inşa edelim. Bir kez daha ilan edelim ki kimi dışlıyorsanız hepimiz oyuz.

BİRLEŞİK MÜCADELE VE ANTİKAPİTALİST SOL MUHALEFET İÇİN KOLLARI SIVAYALIM

DSİP'in açıklaması:

1. 14 Mayıs-28 Mayıs seçimlerinin galibi Erdoğan etrafında kenetlenmiş aşırı sağcılar, faşistler ve devlet güçleri ittifakı oldu. Sonuç ezici bir üstünlük sağlayamasa da otoriter yönetim savunucularının başkanlık rejimini sürdürecektir. Seçim sürecinin başat özelliği adaletsiz olmasıdır. Erdoğan ve Cumhur İttifakı, devletin tüm araç ve imkanlarını kullanmıştır.

2. En büyüğünden en küçüğüne sermaye örgütleri, Erdoğan'ın cumhurbaşkanlığının üçüncü dönemini selamlıyor. Seçim sürecine bakıldığında, sadece "5'li çete" diye anılanlar değil, kapitalist sınıfın çeşitli kanatları Erdoğan'ın arkasında toplandı.

3. Buna karşılık işçi sınıfının yoğun olarak yaşadığı büyükşehirlerde Kılıçdaroğlu şahsında muhalefete verilen oyların arttığı ya da yerinde durdurduğu görülüyor. Milyonlarca kişi Erdoğan yönetimine karşı olduğunu ortaya koydu.

4. Birçok kişi yenilgi duygusu yaşıyor. Meclis çoğunluğunun iktidar blokunun eline geçmesi ve Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin 2. turuna hakim olan aşırı sağcılık ve nefretin ardından oluşan bu duyguya katılmak mümkün değildir. Seçim sonuçları üzerinde belirleyici olan "sağa karşı sağcılık" yanışı oldu. Milliyetçilik, İslamcılık, ırkçılık yanışının kazananı her zamanda gerçekte en sağda duranlar olmuştur. Millet İttifakı'nın sağcı hattı, ardından Kılıçdaroğlu'nun 2. turda ulusalcı bir kampanya yürüterek ırkçılarla anlaşmasının, hali hazırda Türkiye tarihinin en milliyetçi ve şovenist iktidarı karşısında başarı şansı zayıftı. Ortada bir yenilgi varsa, bu sağa karşı sağ politikaların yenilgisidir. Muhalefetin karşısındakini taklit ederek, iktidar partileri etrafında toplanan kitlelerin desteğini kazanmayacağı anlaşılmıştır. Muhalefetin ve Kılıçdaroğlu'nun tüm sağcılığın rağmen, milyonlarca emekçi sandığa gitti ve Erdoğan yönetimine meydan okudu. Bu koşullarda karamsarlık işçiler ve ezilenler için bir lüktür. Mücadeleye devam etmek zorundadır.

5. Erdoğan ve ortaklarını, güllük gülistanlık koşullar beklemiyor. Milyonlarca seçmen onlara karşı. Devasa ekonomik sorunlar var. Erdoğan'ın AKP'si eriyor, 14 Mayıs'ta yüzde 7 oy kaybettiler. On ay sonra gerçekleş-

ecek yerel seçimlere göz dikerek büyükşehirlerdeki gerileyişlerini durdurma gibi sorunları var. Erdoğan'ın başkanlığının son döneminde, iktidar blokunu oluşturan güçlerin yekpare bir bütün olarak kalacağına da garantisi yoktur. Ukrayna Savaşı'nda Batı emperyalizminden kazandığı desteğe ve aynı anda ABD'nin hedefindeki Putin'le yakın işbirliklerine güvenen gözükten Erdoğan'ın karşısındaki en büyük sorun borç krizidir. Türkiye kapitalizminin bağımlı olduğu dış kredilere erişimi, uluslararası ekonomik koşullar yüzünden oldukça zor. Mevcut ekonomik politikanın sürdürülemez olduğu söyleniyor.

6. İşçileri ve ezilenler ise egemen sınıfın ataklarıyla karşı karşıya. Yüksek enflasyon, düşük ücretler, grev yasakları, sendikal örgütlenmeye dönük saldırılarla karşı karşıya kalacağız. Bunlar olurken tarihin en büyük servet transferlerinden biri işlemeye devam edecek. Şirketler ve parası olan zengin azınlığın sultasının sürmesi için fatura yine bize ödetilmek istenecek. Öte yandan aşırı sağcı seçim kampanyalarının konusu olarak kullanılan milyonlarca insanın hayatı, ağır tehditlerle karşı karşıya. Erdoğan, zafer konuşmasının başında LGBTİ+'ları hedef aldı. Ailenin kutsallığı söylemiyle kadınların kazanımlarına saldırmayı sürdüreceklerini ima etti. Ve Demirtaş şahsında Kürt siyasi hareketini düşman olarak gösterdi. Türkiye toplumunun bir parçası olan ve sayıları 5 milyonu bulmayan göçmenler, özellikle muhalefet tarafından her sorunun kaynağı olarak gösterilerek, hedef haline getirildi.

7. Erdoğan'ın üçüncü Cumhurbaşkanlık dönemi başlarken ne siyasi krizler ne ekonomik problemler çözülebildi. Üstelik kitleler iktidar kadar muhalefetin saflarında toplanmış vaziyettedir. Sandık kapandığına göre artık bakılması gereken tek yer tabandan gelecek mücadelelerdir. İnsanca ücret insanca yaşam, eşitlik, adalet, özgürlük gibi taleplerin yükseleceği yer sermaye partilerinin nutukları değil işyerlerinde, okullarda, hayatın her alanında yürütülecek mücadelelerdir. Bu mücadeleler birleşmedikçe, siyasal alanı kuşatıp belirlemedikçe değişimi gerçekleştiremeyiz. Seçmenlere kızmak, halkı suçlamak çözüm değildir. Mücadele edeceğiz, örgütleneceğiz, işçileri ve tüm ezilenleri antikapitalist sol muhalefete ikna edeceğiz. Şimdi umutsuzluk değil mücadele zamanı.

KÜRT HALKINDAN ÖZELEŞTİRİ İSTEMEK

Bazı ulusalcı yazarlar, Kılıçdaroğlu'nun 2. Turda seçimi kaybetmesini, HDP/YSF ile kurulan ittifakın milliyetçi oyları kaçırmasına bağlıyor.

YSF üyeleri elbette kendilerini eleştirip parti olarak eksik yaptıkları işleri listelebilir ve bu sorunları çözmek için tartışmaya girebilirler. Fakat, önemli ölçüde yaşanan oy kaybından dolayı YSP'ye yönelik eleştiriler bir gerçeği atlıyor: YSP, her şeyden önce ve herkesten çok ezilen bir halkın partisidir. Yıllardır önce devlet bu halkın tepesine bindi. Seçimden hemen önce başlayan Kürt gazeteciler, siyasiler, avukatlara yönelik tutuklama dalgası, binlerce Kürt siyasetçinin tutuklanması, YSP'nin stantlarına sırasıyla devletin, faşistlerin, ırkçıların saldırması, Kürt gençler üzerinde devlet şiddeti yokmuş gibi davranıp, YSP'den özeleştirilme bekle-yenler önce kendileri özeleştirilme zorundadır.

Önce TİP'liler, baraj sorunu yoktur diyerek HDP'yle kurulan ittifakın ruhuna aykırı davranıp, üstelik de baraj sorununu Kürt halkının oylarının ortadan kaldırıldığını gizleyerek çok önemli bir sorumsuzluk örneği sergilemiştir. TİP, HDP/YSF ile aynı ittifak içinde olmasa, bu seçimde aldığı oyları almaması imkansız bir partidir.

Özeleştirilme zorundadır. İttifak kurarak sayesinde meclise girdiği bir partiyle seçim yarışması rekabete girmenin neresinde sosyalist bir sorumluluk var.

Özeleştirilme gereken diğer kesimler, Kürt halkıya eş güçlerde olmamasına rağmen bir milletvekilliği tartışması sürecine giren sol güçlerdir. Kürtlerin her seçimde batıdan, bir kaç bin oy alamayacak sol güçlerin üyelerini meclise taşıması, bu partinin halk nezdindeki iddialarına aykırı bir tutumdur. Bunun yerine tüm mücadele alanlarında, tüm dışlananlar arasında öne çıkan aktivistlerin kazanılması hareketi bambaşka bir düzeye sıçratabilecektir.

Bir başka sorun ise varlığını Kürt özgürlük hareketinin eleştirisine adayınların sosyalistlerin saflarında hala yer buluyor olmasıdır. HDP ile YSP ile mesafelenmeyi vaz etmekten başka hiçbir söz söylemeyenlerin etkisine maruz kalan tüm sol çevreler bir özeleştirilme zorundadır elbette.

Özeleştirilme zorundadır elbette bekleriz ama bizim eleştirmek zorunda olduğumuz asli güç ise devlettir. Devlet seçim sürecinde Kürtlere özel bir baskı uygulamıştır. Tıpkı merkez medyanın Kürt siyasileri dışlamış olması gibi.

Bu gerçekleri görmeden YSP'yi özeleştirilme davet eden bir Türk solcusu, aktivisti, gazeteci ancak ve ancak içindeki milliyetçiyi dizginleyemediğini göstermiş olur. Bu seçim bir kez daha gösterdi ki Türkiye'de değişimin motoru, batıda tüm ezilenlerin taleplerini savunan bir işçi sınıfı hareketiyle Kürt halkının mücadele alanlarında kuracağı ittifaktır. Bu ittifak, Kürtlere mesafelenmeyle değil, mücadelelenin her bir evresinde ezilen halkla dayanışma inşa edilmelidir.

EKONOMİ BÜYÜYOR: UCUZ EMEK SÖMÜRÜSÜ, GELİR EŞİTSİZLİĞİ

VOLKAN AKYILDIRM

Erdoğan'ın cumhurbaşkanlığı üçüncü dönemi, 'büyük ekonomik kriz geliyor' iddialarıyla başladı. Büyüğünden küçüğüne patron örgütleri ise sonuçtan gayet memnun.

Seçimlerin ertesi günü iki şey oldu:

■ Borsa İstanbul'daki hisselerin neredeyse tamamını yükselişe geçti. En fazla değer kazanan hisseler, sırasıyla bankacılık, sanayi ve gayrimenkul şirketlerine aitti.

■ 1 dolar 20 TL'nin üzerine çıktı. TL'nin değer kaybı dalga dalga arttı. Uluslararası büyük bankalar ve finans piyasası uzmanları yıl sonuna kadar TL'nin üçte birlik değer kaybına uğrayabileceğini söylüyor. Seçimlerden bir hafta önce Merkez Bankası'nın döviz stokları eksiye geçmişti. Bazı bankaların 1 milyon dolar getirene peşin yüzde 30 faiz verdiği duyuldu.

Finans sermayesi, iktidara "faizleri yükselt" baskısı yaparken, ihracattta faaliyet gösteren şirketler (Bunların çoğu aynı zamanda ithalatçı) düşük faiz, değersiz TL politikasından memnun gözüküyor. Bazıları hızını alamayarak Erdoğan'a "TL'yi dolar karşısında düşür" çağrısı yaptı.

"TL düşecek, Türkiye kapitalistlerinin ürünleri uluslararası

piyasalarda ucuzlayacak, böylece satışlar dolayısıyla üretim artacak, dış satım sonucu elde edilen döviz, Türkiye'nin dış borç ödemelerinde kullanılacak" - 2018'de patlak veren mali krizde Berat Albayrak'ın devreye soktuğu bu ekonomik politika ise çoktan iflas etti.

İhracat, her zaman gibi ithalatın gerisinde kaldı. Cari açık büyümeye devam etti. Bir ekonomiste göre "dış finansman ihtiyacı Haziran 2023-Ekim 2023 döneminde ortalama aylık 3,3 milyar dolardan Kasım 2023-Şubat 2024 arasında 12,3 milyar dolara çıkacak."

TL'nin değersizleştirilmesi ve bir noktada sabit tutulması, kurun baskılanması için "arka kapıdan" piyasa döviz rezervlerinin satılmasıyla döndürülen tekerlek duracak mı?

Kriz, ekonomideki tanımıyla, üst üste iki dönem (üçer aylık periyodlarla) ekonomik büyümenin durmasıdır. Türkiye ekonomisi ise büyümeye devam ediyor. Şirket bilançolarına bakıldığında, kapitalistler mali kriz ve "sıcak para" sorunu ile geçen beş yılda kârlarını katlamış durumda. Buna karşılık, dış kredilere ve

yatırımlara olan ihtiyaç akut bir şekilde yaşanıyor.

Alarm veren ekonomik göstergeler, günü birlik ekonomi politikaları ve keyifli kapitalistlerin penceresinin dışından bakıldığında ise asıl kriz bölüşümde yaşanıyor.

■ AKP'nin "ekonomik marifeti" ucuz işçiliğe, yaygın emek sömürüsüne, sendikal örgütlenmelerin bastırılmasına ve grevlerin yasaklanmasına dayanıyor. Toplam verginin üçte ikisini ödeyen emekçi sınıfların alınteriyle, bankalar ve şirketler destekleniyor. Kur Korumalı Mevduat adı

verilen uygulamayla zenginlere servet transferi yapıyor. Sosyal yardımlarla ayakta kalmaya çalışan 4 milyon insan, açlık sınırında bir hayata mahkum ediliyor.

■ 2020 yılında nüfusun en düşük gelirli yüzde 20'si gelirden yüzde 6,1 pay alırken bu oran 2021'de yüzde 6'ya geriledi. Gelirden en yüksek payı alan nüfusun yüzde 20'si 2020'de gelirin yüzde 46,7'sine sahip olurken, 2022'de yüzde 48'ini aldı.

■ Hanelerin en zengin yüzde 5'lik kesiminin gelirden aldığı pay ise yüzde 23,3'e çıktı.

■ Yüzde 1'lik azınlık toplam servetin yüzde 41'ine sahip durumda. İşçiler ve yoksullar ise yüksek enflasyon altında yaşamaya zorlanıyor.

İster faizleri artırsın (ki bunu arka planda zaten yapıyor) ister düşürsün kapitalistlerin partisi AKP ve lideri Erdoğan'ın ekonomik politikası, gelir adaletsizliğine, bölüşümdeki eşitsizliğe dayanıyor. Ve her zamanki gibi işi zor. Uygulanan politikaların en önemli sonucu yüksek enflasyon. Buna dair bir çözümleri yok

Mutfaktaki krize emekten yana bir çözümü, güçlü bir sendikal mücadeleyi nasıl var edeceğimizi konuşmanın tam sırası.

LGBTİ+ DERNEKLERİNDEN ELİNİZİ ÇEKİN

Devrimci Sosyalist İşçi Partisi (DSİP), Cumhuriyet İttifakı'ndan meclise giren Yeniden Refah Partisi'nin LGBTİ+ derneklerini hedef alan sözleri üzerine bir açıklama yaptı.

Seçim çalışmaları boyunca LGBTİ+ nefretini öne çıkartan Cumhuriyet İttifakı'nın bileşenlerinden Yeniden Refah Partisi'nin Gençlik Kolları Genel Başkanı ve MKYK Üyesi Melih Güner, Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin ikinci turunun da tamamlanmasından sonra hiç vakit kaybetmeden LGBTİ+ derneklerini kapatmak için harekete geçti.

Güner, sosyal medya hesabından "Bu kadar dillendirdik, Vekillerimiz yemin ettikten sonra LGBT derneklerinin kapatılması için adım atmalıdır" dedi. Cumhuriyet İttifakı'nın üyesi olarak meclise giren Yeniden Refah'ın amaçlarını yineleyen Güner, başka bir paylaşımında ise "Toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin düzenlemelerden vazgeçilmesi"ni hedef olarak koydu.

LGBTİ+'lara yönelik nefret söylemleri ve örgütlerinin kapatılacağı tehdidi sadece LGBTİ+'ların sorunu değildir. Bu, temel hak ve özgürlükleri savunan herkesin sorunudur. LGBTİ+ derneklerinin kapatılması, elbette toplumun mücadele eden kesimlerine yönelik büyük bir baskı ve sindirme dalgasının bir parçasıdır. Esas hedefi de derinleşen krizin faturasını mücadele edenlere çıkartarak, işçilerin ve ezilenlerin öfkelerini buraya yönlendirmektir.

Devrimci Sosyalist İşçi Partisi, bunun bilincinde olarak LGBTİ+'ların yanındadır. LGBTİ+'lara yönelik her türlü tehdide karşı tam bir dayanışma içindedir. Toplumun temel hak ve özgürlükleri savunan, daha güzel bir dünyada yaşamak isteyen, devrim ve sosyalizm hedefine sahip olan bütün birey ve yapıları, LGBTİ+'lar etrafında kenetlenmeye davet ediyoruz.

LGBTİ+ hakları insan haklarıdır.

Hepimiz LGBTİ+'yız!

ALMANYA: HAYAT PAHALILIĞI EKONOMİYİ KÜÇÜLTÜYOR

Ülke bir sanayi devi

Avrupa kapitalizminin kalbi olan Almanya beklenmedik bir şekilde resesyona girdi. Yüksek enflasyon nedeniyle tüketicilerin satın alma gücünün azalması durgunluğun başlıca nedeni.

Resesyon yani durgunluk, ekonominin küçülmesidir. Depresyon yani çöküşün öncesini ifade eder.

Almanya ekonomisi üst üste iki çeyrek küçülme sonucu teknik olarak durgunluğa girdi. Yüzde 0,3'lük küçülme sonucu, yılın geri kalan iki çeyreğine dair büyüme tahminleri alta çekildi.

Alman kapitalizmi, bu durgunluktan çıkacak. Geçen yılın ilk iki çeyreğinde ekonomi yüzde 0,5 küçülmüştü. İki daralma üzerine büyüme hızı yavaşlayacak.

Almanya Federal İstatistik Ofisi (Destatis), bu duruma yol açan durumu şöyle açıklıyor:

"Yüksek fiyat artışlarının devam etmesi, yılın başında Alman ekonomisini baskılamaya devam etti. Hane halkı yiyecek ve içecek, giyim, ayakkabı ve mobilyalara bir önceki çeyreğe göre daha az harcadı. Ayrıca yılın başında plug-in hibrit araçlara teşviklerin kaldırılması ve elektrikli araç primlerinin düşürülmesi nedeniyle daha az yeni otomobil alındı."

■ Kamu harcamaları yüzde 4,9 geriledi. Makine ve ekipman harcamalarında yüzde 3,2 ve inşaat yatırımlarında yüzde 3,9 artış gözlemlendi.

■ Aynı dönemde mal ve hizmet ihracatı ise yüzde 0,4 artarken, ithalat 0,9 düştü.

Almanya'da enflasyonu artıran başlıca etken, Ukrayna savaşı sebebiyle enerji fiyatlarının artışı olarak kabul ediliyor. Perakende ürünler - Türkiye'de olduğu gibi - pahalandıkça pahalanyor.

Yüksek enflasyon küresel bir sorun ve her yerde sınıf mücadelesinin konusu.

G7 ZİRVESİ ÇİN ÜZERİNDEKİ GERİLİMİ ORTAYA KOYUYOR

G7 liderleri

ALEX CALLINICOS

Batılı güçlerin geçtiğimiz hafta, üstüne üstlük bir de Hiroşima'da gerçekleşen G7 zirvesi bir savaş zirvesiydi. Bunu söyleyebilmemizin iki sebebi var. Birincisi bu zirvenin, ABD'nin büyük kapitalist güçleri Çin'e karşı cepheleştirme çabalarının bir sonraki seviyesini temsil etmesi. Üstelik bu yalnızca İngiltere, Kanada, Fransa, Almanya, İtalya, Fransa ve Japonya gibi G7 üyesi devletlerle sınırlı değil; bu sefer Brezilya, Hindistan, Güney Kore ve Vietnam'ı da kapsıyor.

G7 zirvesinden, Politico internet sitesinin "Pekin'e yönelik sert mesajlar" diye yorumladığı bir bildirge çıktı. Çin'in "ekonomik zorlamaları" sert bir biçimde kınandı ve Çin ABD destekli Tayvan adasını sınırlarına katma yönünde herhangi bir çaba göstermesine karşı uyarıldı.

"Ekonomik zorlama" suçlaması gülünç derecede ikiyüzlü bir suçlama. Çin'in örneğin Avusturalya ve Güney Kore üzerinde piyasaya erişimlerini engelleme gibi taktikleri bir tür politik baskı yöntemi olarak kullanmış olduğu doğru. Fakat bu taktik fena şekilde geri tepti ve Çin'le yakın ekonomik ilişkilerine rağmen bu iki devleti ABD ve müttefiklerine doğru itti.

Ancak daha önemlisi şu: neoliberal Washington Konsensüsünün borç içindeki Üçüncü Dünya devletlerine yönelik IMF ve Dünya Bankası eliyle yürütülen dayatmaları "ekonomik zorlama" değilse nedir? ABD tarafında artan şekilde kullanılan ve hedefi yalnız Rusya'yla sınırlı olmayan ambargo silahı "ekonomik zorlama" değil midir? Askeri gücünün azlığının bir sonucu olarak ABD de "ekonomik zorlama" konusunda uzmanlaşmış durumda; geçtiğimiz on yıl içinde Yunanistan, İngiltere ve İsviçre üzerinde bu silahı kullanıyor.

Yine de zirve muhtemelen ABD başkanı Joe Biden ve ev sahibi Japonya başbakanı Yukio Kishida için bir başarı olarak görülecek. Nomura bankası yönetiminden Christopher Wilcox, Çin ile girişilen çatışma hakkında, "Dünyanın en büyük dördüncü ekonomisi olan, çok derin yatırım piyasalarına ve dünyanın en büyük şirketlerinin bazılarında ev sahipliği yapan Japonya için çok iyi bir şey. Uluslararası yatırımcıların, eğer Asya pazarına görünür olmak istiyorlarsa önümüzdeki on yıl için yatırım yapmayı seçecekleri yer bariz biçimde Japonya olacak." diye konuştu.

Bu zirveyi bir savaş zirvesi olarak görmemizin ikinci sebebi ise elbette Ukrayna'ydı. Belki her şeyden çok, bu zirve, Ukrayna başkanı Zelenski için bir sahne alma fırsatıydı. Zirveye Arap Birliği'nin bir toplantısına seslen-

diği Suudi Arabistan üzerinden geldi.

Zelenski'nin Hiroşima'daki birincil hedefi Hindistan başbakanı Narendra Modi'yi ve Brezilya başkanı Lula da Silva'yı köşeye sıkıştırmaktı. İki ülke de ABD'nin vekalet savaşını ve Batı'nın Rusya'ya yönelik ambargo uygulamasını desteklemeyi reddetmişti. Fakat yine de Zelenski'nin bu ülkeleri savaş destekçisi kampın içinde göstermeye çalışarak utandırma taktiği bir fiyaskoyla sonuçlanmış gibi duruyor. Lula'yla buluşmayı dahi başaramadı.

Hindistan'ın ise Şubat 2022'deki işgalden sonra Rus petrolü ithal etmeye başlama kararı alması Vladimir Putin rejiminin suyun üzerinde kalmasında kritik bir rol oynadı. Uluslararası Enerji Ajansı'nın verilerine göre geçtiğimiz ay itibarıyla Rus petrol ihracatı işgalden bu yana geldiği en yüksek seviyeye ulaşmış durumda. Bunun yüzde sekseni ise Çin ve Hindistan'a gidiyor. Rus petrolü küresel fiyat kotalarının altında satılıyor.

Modi'nin, küresel bir enerji krizinin ortasında, Zelenski'den bir vaaz işitti diye ucuz Rus petrolünden vaz geçeceğini düşünen her kimse kendini kandırıyordu. Suudi Arabistan da ABD baskısını görmezden gelerek Rusya'ya yönelik ambargoya katılmak yerine OPEC+ petrol kartelinde Moskova'yla yakın ilişki içinde olmayı seçti.

Burada çok daha genel bir nokta var. Financial Times'ın itiraf ettiği gibi, "Gün Küresel Güney'in günüdür... Pek çok batılı olmayan güç Batı'nın Ukrayna'ya tam gaz desteğini ikiyüzlü güçlerin bir kere daha kendi çıkarlarını sağlık ve iklim değişikliği gibi küresel meselelerin üstüne çıkarması olarak görüyorlar. Ayrıca burada iki büyük fırsat görüyorlar, ABD ve Çin'i birbiriyle kapıştırmak ve 1945 sonrası dünya düzeninin oldukça gecikmiş bir yeniden yazımının gerçekleşmesi."

Güney devletlerinin daha güçlü olanları savaşın kendilerine getirdiği avantajlardan vazgeçmeyecekler. G7'nin buluştuğu sıralarda Çin Başkanı Xi Jinping de beş Orta Asya'lı eski Sovyet devletiyle, Çin'in Tang hanedanlığının (MS 618-907) başkenti Xi'an'da manidar bir karşı zirve düzenliyordu. Yani Çin Putin'i ekonomik olarak desteklemeye hazırlıklı olabilir, fakat şu anda Rusya savaş halindeyken, yakın komşularına borazan çalmakla meşgul. G7 dünya ekonomisinin gittikçe küçülmeekte olan bir kısmını temsil ediyor. Geri kalanlarsa azar azar dışlarını göstermeye hazırlanıyor.

Çeviri: Deniz Güngören

İKLİMİ DEĞİL
SİSTEMİ DEĞİŞTİR
Çevre Krizine Devrimci Bir Yanıt
Editör: Martin Engmann

İKLİM KRİZİ
NEDİR?
İŞÇİLER
NE YAPMALI?

YANITLAR
BU KİTAPTA!

AKP'YE KARŞI ÖFKENİN KESKİN UCU OLMAK

AKP'ye karşı nasıl bir mücadele sürdürüleceği iktidarın 2015'ten sonra yaşadığı değişimi ve tüm toplumsal muhalefetin maruz kaldığı zulüm ve yoksulluk ortamının boyutunu anlamadan sürdürülmesi zor bir tartışma. 15 Temmuz darbe girişiminin ardından kurulan OHAL rejimi, Türk usulü başkanlık rejiminin temelini oluşturdu. Bazı sol kesimler AKP'nin yaşadığı değişimi gözlemlemiyorlar. AKP'nin bir siyasi hakeket olarak sınıfsal ve ideolojik değişimlerini anlamakta zorluk çekenler de var.

Yukarıdan aşağıya nefret propagandası

Devletin geleneksel yapısı kendi varlığına da kast ettiği için bu yapının baskınlığına karşı direnen toplumsal kesimlerin en azından sesine kulak verirken burjuvazinin ekonomik politikalarının savunucusu olan bir siyasal odak olmaktan, devletin geleneksel yapısıyla hemhal olup iktidarın her türlü sağcı politikasını destekleyen faşistlerin desteklediği ve tüm sağcı, köhne, çürümüş fikirlere sahip çekirdek kitleye yaslanırken burjuvazinin ekonomi politikalarını uygulayan devlet aparatına dönüştü AKP. Bildiğimiz AKP Hakk'ın rahmetine kavuşurken, AKP'ye dair dönemsel farklılığı belirleyecek bazı sorular ortada durmaya devam ediyor. Devletin kapatmak istediği AKP, HDP'yi kapatmak isteyen AKP! LGBT hakları tanınmalı elbet diyen AKP, LGBTİ+ karşıtı nefret yürüyüşlerini düzenleyen AKP! Başörtüsü özgürlüğü için girişimde bulunuyormuş gibi yapan AKP, CHP başörtüsü özgürlüğünden söz ettiğinde aileyi yeniden tanımlamak isteyen AKP! Bir gözü mecburen AB'ye ve liberal demokralara bakan AKP, MHP'nin ittifak ortağı AKP! Darbelere karşı söz söyleyen AKP, OHAL'le bir darbe yaşanmışçasına insanları mahveden AKP! İstanbul Sözleşmesi'ni imzalayan AKP, sözleşmeden çıkan AKP! Devletin ezdiği

AKP, devletle halkı ezen AKP! Çözüm sürecini örgütleyen AKP, Kürtçe konuşanı tutuklatan AKP! 24 Nisan anmalarının izinli olduğu dönemdeki AKP, 24 Nisan anmalarını yasaklayan AKP! En son ulusalcıların halkla dalga geçtiği günlerde bu eleştirilere muhatap olan AKP ile şimdi soğan, domates fiyatlarını eleştiren yoksullarla dalga geçen AKP! Elbette dış politikada Ermenistan'la ilişkilerin demokratikleşmeye çalışıldığı, Kıbrıs konusunda devletin milliyetçi reflekslerinin dışında çözüm önerilerinin devreye girdiği dönemin AKP'si ile Azerbaycan'la beraber Ermenistan'a tehdit üzerine tehdit yağdıran ve Kıbrıs'ı Kıbrıslıların iradesini hiçe sayarak arka bahçesi gibi yönetmeye çalışan AKP! Elbette, her iki dönemin AKP'sine oy veren kitlelerin sınıfsal kompozisyonunda ve ideolojik şekillenmesinde keskin bir farklılık var. 2015'ten sonra MHP ile kurulan ve devletin daha geleneksel kadrolarının desteğini de bu vesileyle arkasına almaya çalışan AKP, tüm bu tartışmalı mücadeleler döneminin bir sonucu olarak bir parti ve bir hareket olarak AKP öldü ve başka bir şeye dönüştü. Dönüşümü özetleyen en önemli gösterge, artık kendisine ölse oy vermeyeceğini bildiği kitlelere öfke saçıp bu kitlelerin oy verdiği partileri ve siyasileri tehdit etmekle yetinmeyip, kendisine oy verme potansiyeli olan kitleleri de tehdit etmeye başlaması.

AKP karşıtı öfkenin güncelliği

AKP liderliği, devletin baskıcı yapısı nedeniyle özellikle dindar kent yoksulları ve küçük ölçekli sermaye grupları arasında popülerlik kazandı. AKP'nin tarihi, kadınlar, kent yoksulları ve işçi sınıfının çeşitli kesimlerinin bu parti etrafında birleştiği ve siyasal krizler, darbeler, darbe girişimleri ve toplumsal mücadelelerin yaşandığı bir süreci kapsar. Sağcı liderlik, darbeci devlet baskısından

kaçınırken işçi sınıfı ve yoksullara seslenen bir pozisyon aldı. Ana akım sol, hatta radikal solun önemli kesimleri AKP'ye laikliğe karşı düşmanlık yaptığı eleştirisiyle karşı çıktı. Bu ise Erdoğan ve çevresinin iki temel sınırlılığını gizlemekte etkili oldu. Birisi, bu parti işçi sınıfının taleplerini programatik düzeyde savunan bir parti olmadığı için tüm varlığı egemen sınıfa yaranmaya, onun çıkarlarını en iyi kendisinin savunacağını kanıtlamaya, bunu da geniş ve bu politikalarla uzlaşmaz bir nesnel karşıtlık içinde olan kitleleri ikna ederek yapmaya adanmıştı. Bu, devletle karşı karşıya geldiği ilk yıllarında da böyleydi, şimdilerde artık açık etmeden duramadıkları hallerinde de böyle. AKP'nin sınırlamalarından ikincisi ise liderliğinin aşırı sağcılığıydı.

Erdoğan ve AKP önde gelenlerinin normal, şimdiki siyasal halleridir. Bu partinin önde gelenlerinin ilk dönemlerinde LGBTİ+ haklarını savunmaları, İstanbul Sözleşmesi sürecine ev sahipliği yapmaları, Oslo süreci ve çözüm süreci adını alan Kürt sorununa çözüm hamlelerinde bulunmaları, askeri vesayetle cebelleşmeleri hem hayatta kalma güdüsünden hem de bu kitlelerden bir dereceye kadar etkilenmelerinden kaynaklanıyordu. Bu partinin yaşadığı bu dönüşümü, 14-28 Mayıs seçimleri bağlamında bir kez daha kavrayamayanlar, ne içinde olduğumuz koşulların siyasi mimarisini ne de AKP tabanından geriye neler kaldığını, dolayısıyla bu partiye karşı bugün verilecek mücadelenin özünü kavrayabilirler.

Sorun, bu türden, geniş kesimlerden oy almayı başaran sağcı partilerin bu desteği sermaye sınıfının programının uygulanması için kullanmasına karşı, sosyalistlerin bu halk desteğini dağıtmak yönündeki politikaları ne kadar yaygın bir şekilde üretip üretmediğindedir. Amaç, daima, bu tabanın AKP desteğinin parçalanmasını sağlamaktır. Askeri vesayet döneminde darbeci eğilimlere karşı çıkarken aynı zamanda AKP liderliğinin sağcılığını ve neoliberal politikalarını eleştirerek bu tabanın siyasi eğilimlerinin değişmesi yönünde teşhir kampanyası yaparken, uzun bir süredir, bu partinin mutlak iktidarının yarattığı yıkıma karşı derinleşen öfkenin sınıfsal karakterini açığa çıkartarak doğrudan, tek başına AKP liderliğini teşhir etmek bir zorunluluk.

Balkon konuşmasında Demirtaş'a yönelik idam çağrılarını, Berkin Elvan'ın ailesinin bir mitingde yuhalatılmasından sonra bu siyaset mecrasında tanık olduğumuz en vahim olaylar arasında.

Bu devlet koalisyonu, bu aşırı sağcı iktidar ittifakı yenilmek, dağıtılmak zorunda. Bunu yapacak olan, değişimden yana olan işçilerin birleşik mücadelesinin tüm siyasal alana yayılmış olan emekçilere AKP liderliğini en keskin biçimde teşhir ederken, ezilenlerin birleşik mücadelesinin toparlayıcı, dönüştürücü gücünü eylem içinde göstermesidir. Uzun bir süredir milyonları kapsayacak bir hareketin, öfkeyi örgütleyecek bir mücadelenin inşa edilmesini, bunun içinde antikapitalist bir sol alternatifin örgütlenmesini boşuna savunmuyoruz.

AKP'yi yenmek bu mücadelenin seçimden önce de ilk hedefiydi bugün de ilk hedefi.

Sağlıklar grevi - 2021

SEÇİMLERİN ARDINDAN: KİMİ DİŞLİYORSANIZ HEPİMİZ OYUZ DİRENECEĞİZ, KAZANACAĞIZ

14 Mayıs seçimlerinde 27.133.837 oyla, yüzde 49.52 oranıyla Erdoğan birinci olmuştu. Kılıçdaroğlu ise 24.594.932 oyla ve yüzde 44.88 oranıyla ikinci olmuştu.

28 Mayıs seçimlerinde ise Erdoğan 27.834.692 oyla cumhurbaşkanı seçildi. Oy oranı yüzde 52.18. Kılıçdaroğlu ise 25.504.552 oyla ve yüzde 47.82 oranıyla seçim yarışını kaybetti.

Erdoğan ilk tura göre oyunu yaklaşık 700 bin artırırken Kılıçdaroğlu yaklaşık 1 milyon artırdı.

Seçim sonuçlarının ardından müthiş bir yenilgi havası ve özeleştirici sürecine girip sakince durumu değerlendirelim önerileri hâkim fikirler hâline geldi.

Seçim sonucunda bir yenilgi alındığı çok açık elbette. Ama kararlar bağlamadan önce resme yakından bakmak gerekiyor.

Öncelikle 14 Mayıs seçimlerinde Hüda-Par'ın oyuyla birlikte 2002 dönemi oylarına gerileyen AKP en büyük kaybedendir. İktidar partisinin Erdoğan'ın iktidar aparatına dönüşmesiyle birlikte en çok oy alan parti vasfını korusa da 7 puanlık kayıpla en çok kaybeden parti olması, önümüzdeki dönem açısından altı çizilmesi gereken bir öğedir.

İl	2002	2008	FARK	İl	2002	2013	FARK
Gaziantep	42,23%	39,21%	-3,02%	Kayseri	54,34	49,72	-4,62
Karabük	37,57%	53,81%	+16,24%	Erzurum	54,85	43,32	-11,53
Bingöl	39,21%	35,28%	-3,93%	İzmit	41,85	32,7	-9,15
Antalya	37,01%	32,19%	-4,82%	Niğde	42,17	33,88	-8,29
İzmir	32,70%	47,79%	+15,09%	Ordu	45,43	40,31	-5,12
Elaazığ	40,43%	34,58%	-5,85%	Karabük	45,19	37,61	-7,58
İskenderun	40,63%	34,69%	-5,94%	Yozgat	51,13	43,9	-7,23
Neveşehir	39,46%	53,14%	+13,68%	Gaziantep	49,93	42,71	-7,22
Karaman	40,99%	33,52%	-7,47%	Konya	54,94	47,95	-6,99
Sinop	42,79%	35,27%	-7,52%	Tokat	43,97	37,4	-6,57
Tokat	37,40%	49,91%	+12,51%	Kahramanmaraş	53,88	47,72	-6,16
Kars	25,81%	37,91%	+12,10%	Bolu	43,08	37,81	-5,27
Aksaray	44,13%	36,19%	-7,94%	Ankara	38,11	32,33	-5,78
Çorum	40,11%	32,01%	-8,10%	Malatya	50,95	45,19	-5,76
Erzurum	43,32%	34,81%	-8,51%	Sivas	45,06	40,63	-4,43
Konya	47,55%	39,42%	-8,13%	Neveşehir	43,63	39,46	-4,17
Rize	33,40%	46,83%	+13,43%	Aksaray	46,09	44,13	-1,96
Afyonkarahisar	44,17%	35,38%	-8,79%	Kocaeli	42,85	39,7	-3,15
Kilis	35,68%	50,67%	+14,99%	Düzce	52,48	49,58	-2,90
Muş	28,31%	32,40%	+4,09%	Samsun	44,84	42,43	-2,41
Sakarya	42,32%	36,18%	-6,14%	Giresun	45,46	43,13	-2,33
Kahramanmaraş	47,72%	38,46%	-9,26%	Kütahya	48,97	46,64	-2,33
Giresun	41,13%	51,57%	+10,44%	Bursa	41,3	38,61	-2,69
Samsun	36,96%	47,01%	+10,05%				

Bu iki tablo bu gerçeği açığa seriyor. "AKP 2018'e göre 75 ilde oy kaybetti. Orta Anadolu'daki kayıp büyük. Çoğu yerde 2002'nin bile gerisinde.

Fakat cumhurbaşkanlığı seçimlerini Erdoğan'ın kazanması, bir süreliğine AKP'nin gerilemesini unutturacak ve başka tartışmaların devreye girmesine neden olacaktır.

Bu tartışmalara yanıt vermek için cumhurbaşkanlığı seçimlerinden önce ve hemen seçimlerin ardından öne sürülen bazı iddialara yakından bakmak gerekiyor.

Seçime endekslenmek seçimi kaybetmektir

Hem milletvekili seçimlerinde hem de cumhurbaşkanlığı seçimlerinde Cumhuriyet İttifakı'nın kazanmasının asıl nedeni, seçim takvimi daha işlemeye başlamadan önce bile her türden mücadelenin seçime endekslenmesi oldu. Ağırlaşan ekonomik kriz, pandeminin hayat şartlarını kötüleştirilmesi, iktidarın pandemide sadece patronları koruyan düzenlemeler yapması, 100 binden fazla insanın salgından ölmesi, kur krizinin sert bir fakirleşmeye

ve ücretleri baskılamaya neden olması, siyasal alandaki çürümenin, yolsuzlukların ayyuka çıkması, özellikle Şubat ayında gerçekleşen Hatay-Suriye depreminin yarattığı derinleşen öfke, muhalefet, sosyalist sol, sendikalar ve tüm emek örgütleri tarafından etrafında kitlesel eylemler örgütlemek için bir araya gelmesi gereken konular olarak ele alınmadı. Her konu iktidarın sokağa çıkmak isteyenlere yönelik göz dağı ile muhalefetin sandığı beklemek yönündeki ısrarıyla ve elbette işçi sınıfının şekillenmesinin düzeyi nedeniyle öncü işçiler arasında geniş işçi kitlelerini harekete geçirecek odak eksikliği yüzünden ıskalandı. İktidarı sadece sandığa endekslenmiş bir çabayla yenebileceğini düşünmek ve bu nedenle sokağa çıkmanın, kitleselleşmenin imkânlarını sürekli es geçip toplumsal öfkenin örgütlenmesine yardımcı olmak yerine set çekmek sandık mağlubiyetinin kapısını aralayan asıl etmen. Sık sık vurguladığımız gibi Trump'ı yenen sandıkta Biden değil, sokakta Siyah Hayatlar Önemlidir hareketiydi. Milyonlarca insan bu harekete katıldı. Bolsonaro'yu yenen ise Brezilya'da tüm ezilenlerin mücadelesiydi. Türkiye'de milyonlarca insanı içine katabilecek, örgütlenme sürecinin aktif bir parçası hâline getirebilecek, çok somut isteklerle örgütlenecek ve hiçbir emek örgütünün, derneğin, partinin dışında kalamayacağı bir hareket Erdoğan iktidarının milyonlarca yüzleşmesini sağlayabilirdi. Ankara'da milyonların gövde gösterisi yaptığı bir hareket, seçimi garanti altına almanın da biricik yoluyla.

İstikrar ve istihdam propagandası

Bu üstelik, AKP ve Cumhuriyet İttifakı'nın bir anlatısını da darmadağın etmenin en etkili hatta biricik yoluyla. Erdoğan ısrarlı bir şekilde istikrar vurgusu yaptı. Bir araştırmaya göre AKP'ye oy verenlerin yüzde 60-70'i ücretli emekçiler. Yaklaşık yüzde 20'si ise çeşitli sermaye sahipleri. AKP seçmeni olan yüzde 60-70'lik ücretli emekçiler kitlesini yine seçmeni olan yüzde 20'lik sermaye sahipleri kitlesi adına sömürülmeye ikna eden bir parti. Devlet açısından bulunmaz Hint kumaşı gibi muamele görmesinin nedeni de bu. Erdoğan bu ikna adımını özellikle Türk usulü başkanlık rejimiyle beraber istikrar ve güvenlik anlatısı üzerine inşa etti. İstikrar akla gelen her alanı kapsıyor: Ücretler, aile, devlet, ordu, sosyal yardımlar, terör ve elbette ekonomi. İkinci turda Erdoğan'a oy verenler tüm bu alanlarda istikrar anlatısını kabullendikleri için, AKP'ye oy veren emekçiler bir değişime direndikleri, muhalefet değişim için bu emekçileri ikna etme potansiyeli taşımadığı ve bir hareketin sarsıcı kitlesel etkisi milyonlarca insana Erdoğan'ın anlattığının tam tersine istikrarsızlığın ve yoksulluğun mimarı olduğunu göstermediği için oy verdiler.

Erdoğan'a altın tepside sunulan fırsat

Bu seçimde değişimden yana olan, istikrarın egemen sınıf ve devlet açısından istikrar anlamına geldiğini gördüğü için hamle yapan, 14 Mayıs'ta AKP'den kopan kitlelerin sezgisel olarak birleşmek için yöneldiği muhalefete eğilim gösteren işçilerdir. İktidar Türk usulü başkanlık rejiminin yanına eklediği Türk usulü Çin ekonomi modeliyle egemen sınıf açısından muazzam önemde bir adım

attı. Rejim hem ücretleri baskıladı hem işsizliğin beklenenden daha çok artmasını engelledi. Düşük ücretle istihdam, aynı hane içinde ayın sonunu zar zor getirebilecek bir toplam gelir anlamına geldi.

Erdoğan'ın vurguladığı istikrarın işçi sınıfı açısından anlamı budur. Birkaç maaş ayın sonunu, çocukların masraflarını anca karşıladığında bunun kaybedileceği bir istikrarsızlık döneminin tercih edilebilmesinin tek koşulu, bu ücret düzeyinden çok daha olumlu bir kazanımın elde edilebileceğini savunan ve bunun ancak sınıf mücadelesinin ürünü olarak gündeme gelebileceğini anlatan bir muhalefet politikasıdır.

Her mücadele fırsatının seçime endekslenmesi, rejimin esasen yoksulluk, aşırı çalışma ve kaynakları sermayeye aktarma konusunda istikrarlı olduğunu gösterecek kitle hareketlerinin doğmadan sönmelerine ya da daha da büyümeden durdurulmasına neden oldu. Erdoğan istikrar diye propaganda yaparken bu iddiasının kabul göreceğine dair güveni bu eylemsizlik ortamından alıyordu.

Yıllık ortalama esas iş gelirleri 50 bin lira ve altında olan kitlelerin durumu son 16 yılda işçiler aleyhine korkunç bir değişiklik gösteriyor.

Güvelik, terör, beka tezlerini dağıtmayan muhalefet

AKP'nin istikrar anlatısında başka bir etken daha yer alıyor. Bu da güvenlik. Çok uzun bir süredir altı ısrarla çizilen iç ve dış tehditler ve kokteyl terör örgütlerinin hedefinde olduğumuz argümanı bir başka açıdan daha istikrar meselesine bağlanıyor.

Erdoğan'ın kendi iktidarını Türkiye'nin bekasıyla özdeşleştirilmesi, milyonlarca insanın da kötü ama katlanılabilir durumunu Erdoğan'ın varlığıyla özdeşleştirilmesine kolayca evrilebiliyor. Bunun nedeni, iç ve dış tehditler ve terör tehdidi korkusunu özellikle ana muhalefetin de dillendirmesi ya da iktidardan ayırt edilemeyecek kadar silikleştirmesidir. Ana muhalefetin iktidarın milli hassasiyetlerini en az iktidar kadar paylaşması, sol muhalefetin ise bazı küçük sol partiler ve HDP/YSP dışında bu sınırların dışına taşamaması, muhalefetin milliyetçilik karşısında açıktan barışı savunan bir çizgiyi savunmaması iktidarın güvenlik anlatısının Erdoğan'ın bekasıyla alakalı olduğu iddiasını dağıtmanın önünde engel oldu.

YENİLMEYEN YENİLGİYİ KABUL EDENLER

14 Mayıs seçimlerinden AKP birinci parti olmasına rağmen en çok kaybeden parti olarak çıkmışken, muhalefet bunu değerlendireceğine üç saçma, özünde sağcı ve milliyetçi adımı aynı anda attı. Birisi, seçmen kitlesini aşığılayan bir eğilimin açığa çıkması. İkincisi hemen 14 Mayıs gecesi, 28 Mayıs'ın yasını tutmaya başlaması. Üçüncüsü ise Kılıçdaroğlu'nun dümeni aşırı sağa ve aşırı milliyetçiliğe kırıp göçmen düşmanlığı yapması ve kayyum politikasını savunmaya başlaması. Helalleşme çağrılarını yapan Kılıçdaroğlu'nun içinde gizlenmiş olan ırkçılık, diğer neonazilerle işbirliği içinde tüm seçim sürecinin sağcı bir temelde örgütlenmesinde belirleyici bir rol oynadı. DSİP daha ilk turdan önce yayımladığı seçim bildirisinde sadece seçimler nedeniyle mücadelenin ertelenmesinin hata olduğunu değil, seçimlerden hemen sonra mücadelenin başlamasının bir zorunluluk olduğunu da vurguladı:

"İktidarın baskıcı, zorba ve talancı uygulamalarına karşı demokrasi ve özgürlükler etrafında buluşarak "Bu iktidar gitmeli" diyoruz! Bu yüzden Cumhurbaşkanlığı seçiminde oylarımız da uyarılarımız da Kemal Kılıçdaroğlu'na. ırkçılara, milliyetçilere, azınlıklara yönelik nefret söylemlerini kullananlara oy yok! Parlamento seçimlerinde herkesi HDP'nin kapatılmasına karşı çıkmaya, sandıkta ise Yeşil Sol Parti'ye oy vermeye ve tüm yaşamsal taleplerimiz için de bugünden itibaren sokaklarda, fabrikalarda, okullarda mücadele etmeye, hep birlikte antikapitalist bir alternatifini inşa etmeye davet ediyoruz. Oylar Yeşil Sol'a, oylar emek, özgürlük, eşitlik ve demokrasiye! Hazırlıklarımız sokakta direnişle!"

Kılıçdaroğlu kampanyasını sağa çektiği, aslında ırkçı beyanatlar dışında bir kampanya yapmanın uzağında durdukça, seçimi kaybetmeyi de garanti altına almış oldu. Bunun bir yansıması şu oldu: İlk turda sandığa gitmeyen seçmen sayısı 8 milyon 357 bin 476 iken, ikinci turda sandığa katılım düşerek 10 milyon 356 bin 190 oldu.

Üstelik Kürt halkı verdiği politik kararın arkasında durmakla birlikte, Ümit Özdağ ile imzalanan ırkçı protokole tepkinin de etkisiyle Ağrı, Ardahan, Batman, Bitlis, Diyarba-

kır, Hakkâri, Iğdır, Kars, Mardin, Muş, Siirt, Şırnak, Dersim ve Van gibi Kürt illerinde seçime katılım yüzde 5,3 oranında düştü. Kılıçdaroğlu bu illerde 136 bin civarında oy kaybetti.

Bu elbette Erdoğan'la aradaki 2,3 milyonluk farkı kapatabilecek bir sayı değil ama 6'lı Masa'nın yanlış seçim stratejisinin, iktidara sadece seçim alanında ve iktidar gibi sağcılık yaparak, milliyetçiliği körükleyerek yarışma planının çökmesinin sonuçlarından birisi.

Milliyetçi stratejinin çöküşü

Göçmen düşmanlığının oy kazandırdığı konusunda çok bilmişler tarafından dile getirilen önyargı bu seçimlerde, gerçekte 14 Mayıs seçimlerinde tuzla buz oldu.

Sinan Oğan, geleneksel olarak milliyetçi olan şehirlerden ve özellikle de Kılıçdaroğlu'nun adaylığını onaylamayan İYİ Partililerden oy almıştı. Bu seçimde milliyetçilik eğilimi arttı mı? Toplamda 5 milyon yeni oy eklendi. İYİ Parti, 2018 seçimlerinde 4 milyon 970 bin oy almışken, bu seçimde oy sayısını 5 milyon 269 bine yükseltti. İYİ Parti oylarını yaklaşık 300 bin artırdı. Oy oranı ise %9,96'dan %9,68'e düştü. 2018'de 5 milyon 526 bin oy alan MHP, bu seçimde oy sayısını 5 milyon 476 bine düşürdü. Yaklaşık 50 bin oy kaybı yaşadı. Oy oranı ise %11,1'den %10,07'ye düştü.

Yeni kurulan Zafer Partisi ise doğal olarak oy sayısını artırdı. 1 milyon 200 bin oy alarak %2,23 oy oranına sahip oldu. İstanbul'da göçmenlerin yoğun olarak yaşadığı illerde Sinan Oğan'ın aldığı oylar mültecilere yönelik ırkçılığın oy artıran bir etken olmadığını gösteriyor.

Kılıçdaroğlu elbette sadece bir seçim stratejisi nedeniyle değil, zaman zaman söylemlerinde açığı çıktığı üzere sağcı bir siyasetçi olduğu için de göçmen düşmanlığını ikinci tur kampanyasında şişirdi. Bunun yerine, kendisine oy çağrısı yapanların hemen yüzde 15'inin Kürtlerin özgürlük mücadelesinden yana oldukları, demokrasiden yana oldukları, göçmenlerle dayanışmadan yana oldukları, halkların kardeşliğinden yana oldukları, yoksullaşmaya öfke duyanlar olduğunu görüp, bu yüzde 15'in taleplerini dillendirebilse, birinci turda AKP'den kopup ikinci turda Erdoğan'a dönen oyları kendi saflarında tutma ihtimali belirebileceği gibi yeni oylar da kazanabilirdi.

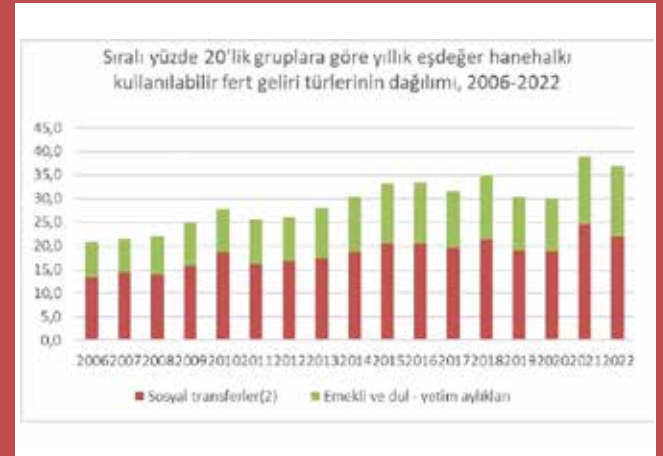
SOSYAL YARDIMLAR AKP'NİN YARDIMLARI DEĞİLDİR

AKP'nin iktidara geldiği günden beri, bu partiye çeşitli nedenlerle oy verenlerin aşığılanmasına bir örnek de sosyal yardımlara bağımlı olan kitlelerin durumudur.

En yoksul yüzde 20 için devletin verdiği paranın payı yüzde 20'den yüzde 40'a çıktı. Bu durum Erdoğan'ın istikrar vurgusuna başka bir açıdan daha bakmanın önemli olduğunu gösteriyor. Bu kitlelerin bir kesimi aslen, devletin sosyal yardımlarını kendi parti yardımları olarak yutturan AKP mekanizmasının yerinden edilmesiyle çok önemli bir gelir kapısının kapanacağını düşündü. AKP'nin bu kitlelerle kurduğu lütf ilişkisini allak bullak edecek olan, sosyal yardımların herkesin hakkı olduğu ve bu yardımların sermayeden, patronlardan, devletin savaş ve silah harcamalarından kesilerek daha da artırılacağı yönünde keskin bir propagandadır.

Bu propaganda, Kılıçdaroğlu'nun işçi sınıfı oylarıyla seçimi önde bitirdiği Ankara, İstanbul, İzmir, Antalya gibi büyükşehirler ve Marmara bölgesi gibi yerlerde işçi sınıfının en can yakıcı sorunlarını dile getiren bir propagandayla birleşmediği sürece, işçi sınıfının daha sert fakirleşen ve büyükşehirlerde yoksullaşmanın acılarını daha sert yaşayan kesimlerinin bu rejimden kaçışının emekçilerin geniş kesimlerini peşinden sürükleyecek bir politika hâline gelmesini engeller. Elbette 6'lı Masa'nın böyle bir perspektifi yoktur ama yine de ezilenlerin gerçek sorunlarına yoğunlaşmak yerine iktidarla milliyetçi hamaset yarışına girerek yenilgiyi kaçınılmaz hâle getirdi.

Bu yenilginin solun, seçmenlerin çoğunun moralini bozmasının ve ortığı "acil özeleştirme yapmalıyız" çağrılarının kaplamasının nedeni, seçim sürecinden bir başarısızlık destanı çıkartılmasıdır. Oysa sadece bir milyondan biraz fazla bir kitlenin taraf değiştirmesi iktidar oyununu baştan sona

değiştirecekti. Bu toplumun yarısı Erdoğan'ın Türk usulü başkanlık rejimine onay vermiyor. Biliyoruz ki Erdoğan'a ikinci turda oy verenlerin de bir bölümü bu rejime onay vermiyor. Bu yazıda açıklanmaya çalışılan gerekçelerle oy veriyor. Çok önceden AKP'nin MHP'yle kurduğu ittifakı bir mecburlar koalisyonu olarak adlandırmış ve bu koalisyonun her bir adımının aynı zamanda çürütenin koalisyonu anlamına geldiğini vurgulamıştık. AKP'nin devletle faşistlerle kurduğu iktidar koalisyonu, her saniye AKP'nin kitle desteğini azaltsa da bu parti kendi tabanını, devlet baskısını kullanarak sağcı fikirleri destekleyen bir kitleye indirgedi. AKP, bu kitlenin ve zaman zaman yakınlaştığı faşistlerin ruhunu okşayan politikardan geri adım atamazdı, çünkü bu kitleyi kaybetmek tuzla buz olmasına yol açardı. Bu nedenle, milyonlarca insana "bu kadar da olmaz ki!" dedirten adımlardan vazgeçmiyorlar ve seçim sürecine bu politikaları turmandırarak girdiler.

Tüm aşırı sağcılar gibi LGBTİ+'ları düşmanlaştıran seçim kampanyası, Kürtlerin özgürlük mücadelesini terörle eşitleyen seslerle yan yana gitti. Önümüzdeki dönemin mücadele alanları belli: seçimlerin bittiği gün iktidarın hiçbir vaadine kanmadan "faturayı üstlenmeyeceğiz" diyerek mücadele takviminin ilan edileceği gün olacaktır. Kürt sorununda çözüm için mücadele seçimin hemen ardından gündemi kap-

lamalıdır. OHAL döneminde Kürtlerde açılan tüm yaralar hızla onarılmalı ve yeni bir çözüm süreci dinamiği devreye sokulmalıdır. Kadınların, LGBTİ+'ların tehlikeli bir şekilde hedef tahtasına konmasına karşı herkes yan yana gelmelidir.

Seçimlerde ana muhalefetin asli meselesi, Türkiye kapitalizmini onarmaktır. Sosyalistlerin asli meselesi "Batsın Türkiye kapitalizmi" diyerek, işçi sınıfı ve ezilenlerin mücadelesinin ideolojik, sendikal, yerel, politik her düzeyde bir adım daha birleşik bir karakter kazanmasını sağlayarak burjuvazinin ve devletin saldırılarını püs-kürtmektir.

İşte göçmen sorunu olarak adlandırılan sorun burada devreye giriyor.

Ümit Özdağ gibi, gittiği her yerde ardından göçmenlere yönelik şiddet eylemi başlatan nazilerle mücadele burada devreye giriyor.

Seçimlerden önce olduğu gibi seçimler biter bitmez, göçmenlerle dayanışma ve ırkçılığa karşı geniş mücadele ağlarının kurulması yaşamsal bir öneme sahip.

Seçimlerin hemen ardından siyasal istikrarsızlıkla mücadele geniş emekçi kitlelerin göçmen işçilerle birleşik direnişi olmadan başarı kazanamaz. Bu krizin faturasını kimin yükleneyeceğini de gösteren asli alan olacak.

ÇOCUK BAKIMI: DEVRİMLERİN TECRÜBESİ NEYİ GÖSTERİYOR?

SARAH BATES

Devrimler sadece ekonomik dönüşümün temelini oluşturmaz. Hayatın her alanına nüfuz edebilirler. Mücadele zamanlarında çocuk bakımının nasıl devrimcileştirildiğine bir göz atmak, yaşamın başka yolları da olduğunu kanıtıyor. İngiltere'de çocuk bakım hizmetlerinin hızla artan maliyetler ve piyasalaşma nedeniyle çöktüğü bir dönemde, sıradan insanlar tarafından uygulanan dönüştürücü değişim örneklerine bakmak ilham verici.

Çocuk bakımı ve "aile hayatı" meseleleri, sıradan insanların birlikte mücadele ettiği her dönemde coşkuyla ele alınmıştır. Örneğin, 1919 yılında Macaristan'da yaşanan devrimci dönem, iş ve aile yaşamının örgütlenme biçiminde dramatik değişikliklere sahne oldu. İşçiler fabrikaları kendi kontrolleri altına aldılar. Budapeşte'deki bir fabrikada işçiler, yakınlarıdaki konaklarda bulunan ilave odaların "fabrika işçilerinin çocukları için gündüz bakımevlerine dönüştürülmesine" karar verdiler.

O dönemde habercilik yapan ABD'li gazeteci Alicia Riggs Hunt şöyle yazıyordu: "Böylece aile sabah fabrikaya gelebiliyor, çocukları yakınlarıdaki hoş evlerde yatırılabiliyor, öğlen anne ve babalar iki saatlik dinlenme sürelerini çocuklarla geçirebiliyor ve akşam aile tekrar eve dönüş yolculuğunda birleşebiliyordu."

Bu işyeri kreşlerinin yanı sıra, ciddi halk sağlığı girişimlerini hızla hayata geçirmek için büyük bir çaba sarf edildi. Çocuk Esirgeme Kurumu'nun sağlık müdürü Yolana Fried, "Budapeşte'nin her bölgesinde 70.000 çocuğun her hafta zorunlu olarak banyo yaptığı halk hamamları kurmak sadece altı hafta sürdü" diyordu. Yetimhaneleri modern çocuk evlerine dönüştüren Fried, "çocukların eğlencesini üstlenme" ve psikolojik ihtiyaçlarını karşılama sözü verdi.

Bazen "Kızıl Viyana" olarak da bilinen dönem, çocukların bakımında köklü değişikliklerin yaşandığı bir başka dönemdir. I. Dünya Savaşı'nın ardından yoksulluk ve yetersiz beslenme Avusturya'yı kasıp kavurdu. Sosyal demokrat politikacı Max Winter, "her gün dış mahallelerden şehre akın eden ve yüksek sosyetenin eteklerinde yiyecek arayan" çocukları tanımlamıştır.

"Orada, mutlu zenginlerin gezip dolaşmak için toplandığı yerde, ince, sefil bedenlere çok az koruma sağlayan acınası yırtık pırtık, kirli giysiler içindeki küçük

figürler, hışırdayan ipekler arasında kayıyor".

Viyanalı sosyal demokratlar, özellikle aileleri hedef alan dramatik bir refah reformu programını öne çıkardılar. Ve kamu sağlık hizmetlerini günlük hayata entegre etme çabası çok önemliydi.

Bir siyasetçi ve doktor olan Julius Tandler, çocuk bakımını "diğer tüm refah biçimlerinin temeli" ilan eden bir yaklaşımı savundu. Sosyal hizmet görevlilerinin eğitilmesi, çocuk hastalıklarının önlenmesi ve hijyen ve sağlık konusunda tavsiyelerde bulunan anne merkezlerinin kurulması için girişimlere öncülük etti.

Bu işe akıtılan kaynakların boyutu çok büyüktü. 1924 yılında ulusal bütçenin yaklaşık yüzde 2'si frenginin yayılmasını durdurmak için tasarlanan yeni sağlık merkezlerinin inşasına harcanmıştır. Bu örneklerin hepsi birbirlerinden sadece birkaç yıl sonra gerçekleşmiştir. Bu tesadüfi değil, hepsi doğrudan ya da dolaylı olarak o dönemde Avrupa'yı kasıp kavuran devrimci havanın bir sonucuydu.

Bunun gösterdiği şey, devrimci ayaklanmalar sırasında insanlara gelişme fırsatı verildiğidir. 1917'deki Rus Devrimi, sosyalist dönüşümün en kapsamlı örneğidir, ancak çocuk bakımı konusunda daha dar kapsamlı bir örnektir.

Yüzyılı aşkın bir süredir, sıradan insanların ailelerin yaşam biçimini değiştirmeye yönelik en radikal girişimi olmaya devam ediyor. Sosyalistler, nihayet 1917'de devrilen baskıcı Çarlık rejiminin yıkıntılarında yeni bir işçi toplumu inşa etmeye çalıştılar. Bunu yoksulluk, yaygın açlık ve filizlenmekte olan bir İç Savaş koşullarında yaptılar.

Kadınların rolünde ve aile yaşamında meydana gelen değişiklikler belki de en iyi Rus devrimci Alexandra Kollontai'nin çalışmalarında görülebilir. O, diğer önde gelen Bolşevik kadınlarla birlikte, devrimden önce ve sonra kadınların özgürleşmesine ilişkin maddi meseleler üzerinde sürekli olarak ajitasyon yapmıştır.

Ciddi zorluklar da yok değildi. Kollontai, devrimden birkaç gün sonra, hem zorlu koşulların yarattığı çaresizlikten hem de elde ettiklerinin verdiği özgüvenden beslenen bir işçi sınıfıyla mücadele ediyordu. Yetimhane çalışanları bebekleri beslemedikleri takdirde kaçırmakla tehdit ederken, bakımevi sakinleri de taleplerini kabul ettirmek için işçi konseyleri örgütlemekle meşguldü.

1917 Ekim Devrimi'nde çocuklar

Ekim devriminden sadece birkaç hafta sonra, yaklaşık 80.000 kadını temsil eden 500 kadın delege geleceği tartışmak üzere bir araya geldi. Kollontai, delegeler ve çocukları için yiyecek, konaklama ve bir kreş kurdu.

Burada Bolşeviklerin ücretsiz çocuk bakımını finanse edeceğini ve kadınların ebeveyn olmaları halinde yeni Rusya'ya katılımlarının tehlikeye atılmaması gerektiğini duyurdu. Görkemli bir şekilde adlandırılan "Annelik Sarayı" Kollontai'nin ilk büyük projelerinden biriydi ve Şubat 1918'de açılacaktı. Esasen bir anne ve bebek hastanesi olan sarayda ayrıca bir kreş, bir tıbbi laboratuvar, bir ameliyathane, bir mandıra ve bir kütüphane de yer alacaktı.

Bu, Çarlık döneminde yaşanan kitlesel yoksulluk ve açlık gerçeğinden bambaşka bir şeydi. Çarlık döneminde pek çok ebeveyn çocuklarını "melek fabrikaları" olarak bilinen yetimhanelere vermek zorunda kalmıştı. Ancak, devrimcilerin aylarca süren çalışmalarının ardından, Annelik Sarayı, açılışından bir gece önce Çarlık rejimine sadık olanlar tarafından düzenlenen bir kundaklama saldırısında yakıldı.

Bolşeviklerin anneliği toplumsallaştırmak ve çocukları ebeveynlerinden çalmak istediklerini iddia ettiler. Çalışan insanların sorumlu olması gerektiği fikri her şeye yön veriyordu. Böylece kadın fabrika işçilerinden oluşan bir Sosyal Araştırma Ekibi, en iyi nasıl yönetilebileceklerine karar vermek için çocuk bakım tesislerini ziyaret etti.

Kollontai'nin ilk resmi kararnameyi çalışan annelerin korunmasına odaklanıyordu. Düzgün işletilen kreşler, yeni anneler için en fazla dört günlük çalışma haftası, sıcak odalar ve işe döndüklerinde çocuklarını emzirmeleri için fırsatlar vaat ediyordu. En önemlisi de yaklaşık 16 haftalık ücretli doğum izni sunuyordu. Bugün dünyanın pek çok yerinde annelik hakları devrim Rusya'sından daha kötü durumda.

2023 yılında, Almanya, Amerika Birleşik Devletleri, İsveç, Meksika ve Norveç şu anda 16 haftadan daha az ücretli izin sunan ülkeler arasında yer almaktadır. Aralık 1918'de Kollontai, kadınların yükünü hafifletmek için işyerlerinde kreşler ve kantinler kurulmasını öngören bir

önergeyi kabul ettirerek "büyük bir zafer" kazanmayı başardı.

Rusya'nın kreşlerini, bekar annelere desteği ve evsizlerin barınmasını finanse etmek için toplum çapında bir vergi oluşturmak istedi. 1918'de kadınların hayatlarının nasıl değiştiğine dair belki de en etkileyici şey kapsam değil, hızdır.

Tüm bunlar Çarlığın yıkılmasından sonraki günler, haftalar ve aylar içinde gerçekleşti. Bu kadar hızlı olmak zorundaydı çünkü birkaç yıl içinde Rusya'nın 1917'deki devrimci umudu işgalci ordular ve nihayetinde Stalinizm tarafından paramparça edildi. Yine de bu örnekler bugün devrimciler için bir dizi ders sunmaktadır.

Kitlesel ayaklanmalar süreci, radikal değişime kapitalizm altında var olmayan bir ivme kazandırır. Ama aynı zamanda devrimlerin insan yaşamının gündelik sorunlarını nasıl ele aldığını da gösterir – devrimci dönemlerde insanlar kapitalizm altında siyasetin darlığıyla sınırlı değildiler.

İşçi sınıfı mücadelesi - sosyalist devrimle ifade edilen en yüksek noktada - insanların birbirleriyle nasıl ilişki kuracakları konusunda yeni fırsatlar sunmaktadır. Bu, ebeveynler ve çocuklar arasındaki ilişkileri de dönüştürme potansiyeline sahiptir. Yüz yıl önceki sosyalistler, tıpkı şimdiki sosyalistler gibi, kapitalizm altında bakım vermenin en sıkıcı unsurlarından bazılarını ortadan kaldırmanın mümkün olduğunu düşünüyorlar.

Kapitalizm altında ebeveynlerin çocuklarına duydukları sevgi ve şefkat, onlara bakmanın sıradan, tekrarlayıcı, fiziksel ve duygusal olarak yorucu göreviyle iç içe geçmiştir. Ancak işçi sınıfının büyük huzursuzluk dönemleri, bu işin işçi sınıfı insanları tarafından ve onlar için ne kadar hızlı bir şekilde yeniden düzenlenebileceğini göstermektedir.

Bu örneklerden yola çıkmak, bu ayaklanmaların her bir parçasının mükemmel olduğunu ya da sosyalist zaferle sonuçlandığını söylemek anlamına gelmiyor. Ancak kapitalizmin sınırlamalarıyla lekelenmemiş bir toplum için nelerin mümkün olabileceğine dair bir umut ışığı sağlamaktadır.

ASGARI ÜCRET YOKSULLUK SINIRININ ÜSTÜNE

Geçen Aralık ayında belirlenen 2023 yılı asgari ücreti, iki ayda eriyerek açlık sınırının altına düşmüştü. Temel ücret olarak dayatılıp, tüm ücretleri düşük seviyeye çeken asgari ücreti yükseltmek işçi hareketinin ilk gündemi olmalı.

Seçimler önce Erdoğan ve AKP, Temmuz'da bir "düzeltme" yani ara zam yapabileceklerini vaat etmişti.

Normalde asgari ücret yılda bir kez Aralık ayında belirleniyordu. Geçen yıl ise büyük yoksullaşma dalgasının sonucu olarak ilk kez yıl ortasında ara zam uygulaması başladı.

Bunun sebebi, Erdoğan ve AKP'nin hayır severliği değil yüksek enflasyon karşısında 10 milyona yakın işçi ve ailelerinin ayakta kalamaz duruma yani tüketimde bulunamaz hale gelmeleriydi. Pazarlık konusu olan rakamlar öylesine düşüktü ki 6 ay sonra yeni rakamlar belirlenmesi zorunlu hale geldi.

Bu yeni "gelenek", asgari ücretin zorunlu gıda harcamalarını bir kez daha karşılamaması üzerine geldi. Gerek Aralık genel görüşmeleri, gerek Temmuz ara zam uygulaması baştan aşağı antidemokratiktir. 10 patron ve iktidar temsilcisi karşısında 5 üyeyle temsil eden işçi tarafının gücü yoktu. Erdoğan'ın söyleyeceği rakam belirleyici oldu.

Açlık ve yoksulluk manzaraları

Şu anda asgari ücret 8 bin 506 TL. Türk-İş'in hesaplamasına göre dört kişilik bir işçi ailesinin zorunlu gıda harcamalarının tutarı Mayıs ayında 10 bin 360 liraya ulaşmıştı. Kira, faturalar, yol, giyim, eğitim gibi temel masrafların tutarı ise 33 bin 750 lira oldu.

Bazı akıllı evveller bir evde en az iki asgari ücretli olduğunu, böylece gelir kaybı olmadığını iddia edebiliyor. Fakat bir işçi ailesinde iki kişi asgari ücretle çalışsa bile gıda ile temel masrafları karşılayamıyor. Üç kişi

çalıştığı takdirde de bu seviyeye ulaşamıyor.

Bekâr bir çalışanın aylık yaşama maliyeti 13.440 tl'ye ulaştı. Neye yeter ki? Bu yüzden işçiler, bankalara borçlu.

Peki iktidar medyası tarafından fısıldanan, Temmuz'daki "düzeltmeyle" geleceği söylenen rakam ne? Geçen yıl Temmuz'da yapılan ara zammın oranı yüzde 30 olmuştu. Bu sene yüzde 35 zam yapıldığı takdirde asgari ücretin net ücret 11 bin 475 lira olması bekleniyor. Yine açlık sınırında, yüksek enflasyon yüzünden yine eriyecek bir miktarda.

Talep üst sınırdan belirlenmeli

Asgari ücretlilerin ezici çoğunluğu özel sektörde, sendikasız, kuralsız ve güvencesiz koşullarda çalıştırılıyor. Onları temsilen pazarlık masasına oturanlar ise üye tabanının basınç gelmediği için oranlarla ilgileniyor ve pazarlıkları en alt sınırdan başlatabiliyor.

Yüzde 30-35 oran yüksek gibi gözükse de bir aldatmacadır. Temel ücret olarak kabul edilen asgari ücret o kadar düşük ki böylesi oranlar geliyor.

Bu sadece asgari ücretle çalışanların - hatta onun altında çalışanların - sorunu değildir. Asgari ücretin, temel ücret olarak dayatılması ortalama ücretleri de aşağı çekiyor. Böylece Türkiye kapitalizmi, ucuz emek sömürüsüne dayalı bir sermaye cenneti olarak yoluna devam edebiliyor.

Ücret pazarlıklarında başlangıç noktası, en dip seviye değil geçim maliyetlerini gideren miktar olmalıdır. Bu yoksulluk sınırı, denilen gıda harcamaları ve temel masraflardır.

Hayat pahalı, ücretlerimiz yetmiyor. Çözüm, işçi aktivistlerin bir araya gelip mücadeleye başlatması, sendikaları bu mücadeleye katılmaya zorlamasıdır.

TAŞERON, BELEDİYE İŞÇİLERİNİN SIRTINA YAPIŞIP KALDI

Belediye işçisi Ceyhan Su, yüzbinlerce işçinin kadrolu, güvenceli çalışma talebinin ne denli güncel olduğunu anlatıyor:

696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile belediye işçileri çalıştıkları kurumun taşeron firmasına geçirilip 4A sürekli işçi durumuna geçirilmiştir. Bu kanun 2018 yılında, belediye çalışanlarının özel taşeron işçiliğinden kamu kurumunun taşeron şirketlerine geçişi yapılmıştı.

Çalışma Bakanlığı 2020'de 4D kadro sözü vermişti, lakin bu unutuldu. Ve 2022'de farklı şehirlerde, farklı belediyelerde ortak sorunları yaşayan işçiler birleşti. Taşeron Belediye İşçileri Birliği'nde (TABİB) örgüt-

lenip özlük hakları için mücadeleye başladılar. Aynı yıl içerisinde sosyal medyada güçlü bir şekilde seslerini duyuran belediye işçileri sayesinde, bazı milletvekilleri mecliste kadro konusunu dile getirdi.

2023 yılında seçim sürecinin başlarında Çalışma Bakanlığı'nca gerçekleştirileceği söz konusu olan bu vaat olarak yine ertelendi. Taşeron, belediye çalışanlarının üzerine yapışıp kaldı. Günümüzde belediye çalışanları içerisinde parmakla sayabileceğimiz kadar kadrolu çalışan bulunmakta. Emeklilikte Yaşa Takılanlar'a dair düzenleme ile birçok kadrolu çalışan emekliliğe ayrıldı. Fakat taşeronluk devam etmekte. Bununla birlikte KHK

ile gelen zorunlu emeklilikte kaldırıldı ve emekliliği gelen taşeron işçileri ise günümüzün geçim sorunu yüzünden hala çalışmaktadır. Bir kadrolunun emekli olmasının, rahat olmasının temeli çalışma hayatı içerisinde özlük haklarının taşeron işçiye göre daha iyi olması ve emekli olduktan sonra taşeron işçiye göre daha fazla maaş alabilme potansiyelidir. Bugün taşeron işçi, emekli olduğunda asgari ücretin altında kalmaktadır. Bu emekçinin bu hayat pahalılığında nasıl geçinmesi beklenir?

Belediyeler kamu hizmeti verir ve belediye çalışanlarının her biri de kadroyu hak eder. Bu hakların verilmesi gerekiyor.

MÜCADELENİN İÇİNDEN Volkan Akyıldırım

SENDİKAL ÖRGÜTLENME OLMADAN OLMAZ

Sandık kapandı. Birçok sendika aktivisti çıkan sonucu tartışıyor. Bazılarının canı sıkın, bazıları mücadele çağrılarını yapıyor.

Muhafif saflarda ise karamsarlıkla birlikte, bunca hayat pahalılığına ve deprem sonrası yaşananlara rağmen değişimin gelmemesi anlaşılabilir bir durum olarak ele alınıyor.

İşçiler, tek tek bireyler olarak seçim sürecini izledi ve oyunu kullandı. Seçimler öncesinde işçi hareketi geriye çekildi ve tüm güç odaklarının işaret ettiği sandığı bekledi. Birçok sendika yönetimi iktidarla uzlaşarak, mücadele seçeneğini bile isteye kullanmadı. İşçi mü-

cadeleleri olmadan yaşanan, sağıcılık yarışı ve sermaye yanlığıyla belirlenen seçim sürecinin sonunda çıkan bu sonuç akıldışıklıkla açıklanamaz.

Kimsenin şikayet etmeye hakkı yok. Türkiye'de işçilerin çoğunluğu sendikasız olduğu sürece, ortak taleplerimizi öne çıkartacak kitle mücadelelerini inşa etmek hep zor olacak.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın Ocak 2023 verilerine göre Türkiye'de kayıtlı işçilerden yalnızca yüzde 14,42'si sendikaya üye. Türkiye'de toplam kayıtlı işçi sayısı 16.163.549 iken sendika üyesi işçi sayısı 2.330.988 olarak kayıtlara geçti.

Sendikalı işçilerin çoğu Türk-İş'te örgütlü. 1 milyon 213 bin 439 ile en fazla üyeye sahip konfederasyon, esas olarak kamuda örgütlü. Özel sektörde ise metal işkolunda sendikal örgütlenmeler var: Türk Metal, Birleşik Metal, Öz Çelik-İş.

Memur statüsü altında çalışanların çoğu - müdürler ve tepe yöneticileri hariç işçidir. 2 buçuk milyondan fazla

kamu emekçisinin yüzde 72,63'ü sendika üyesi.

Sendikal örgütlenmeler ve yerleşik toplu iş sözleşmesi süreçleri kamuda yoğunlaşırken, özel sektörde çalışan işçilerin ezici çoğunluğunun sendikası yok.

Sendikal örgütlenme işçi sınıfının bir azınlığının örgütlenmesi olarak dururken, buradaki sendika yöneticileri tutucu davranıyor. Patronların sendika düşmanlığının hüküm sürdüğü özel sektörde örgütlenmeye istekli değil.

Peki bu sorun nasıl aşılabılır? Tabanda gelişecek ve tepedeki sendika yöneticilerine basınç oluşturacak sendikalaşma mücadeleleriyle. Kapıyı açması gerekenler, Türkiye'nin son 40 yılında olduğu gibi sendikalarda örgütlü işçilerdir. Onlar mücadeleye atıldıkça, sendikasız işçi kitlelerinin katılmasını da mümkün kılarlar. Sendikaları özel sektörde örgütlenmeye zorlayacak olanlar, işyerlerine sendika getirmek isteyen işçi aktivistler ve onlara destek olacak sendika aktivistleridir.

CANNES'DA KADIN MÜCADELESİ VE SOLA DÖNÜŞ

TUNA EMREN

Merve Dizdar'ın, Kuru Otlar Üstüne (Yön: Nuri Bilge Ceylan) filmindeki rolüyle "En İyi Kadın Oyuncu" ödülüne layık görüldüğü Cannes Film Festivali'nde bu yılın Altın Palmiye ödülü ise Justine Triet'in yönettiği Anatomy of a Fall'a gitti.

Triet, ödülü alırken yaptığı konuşmada Macron'un neoliberal politikalarını eleştirdi, kültürü ticarileştirdiklerini söyledi. Yönetmen, Fransa'daki direnişe dikkat çekerek, ülkesinde emeklilik reformuna karşı tarihi protestolar yaşandığını ancak eylemlerin "şoke edici bir biçimde" bastırıldığını da dile getirdi. Bu sözleri üzerine, tıpkı Türkiye'de Merve Dizdar'a yapılmış olduğu gibi, Macron yönetimi ve Kültür Bakanı Rima Abdul Malak tarafından hedef alındı, ülkesini suçlamakla eleştirildi.

Jüri ödülünü Finlandiyalı yönetmen Aki Kaurismäki'nin Ukrayna'daki savaş haberlerinin

radyodan dinlendiği sevgisiz bir iş dünyasında filizlenen aşkı anlattığı Fallen Leaves alırken Cannes'ın ikinci önemli ödülü olan Büyük Ödül ise Jonathan Glazer'ın Auschwitz'in bitişiğinde yaşayan Alman bir aileyi konu aldığı tüyler ürpertici Martin Amis uyarlaması The Zone of Interest'e gitti.

Festivalin politik tonu

1968'de, toplumsal meselelerin filmlerde yeterince tartışılmadığına ve Cannes'ın bir balonun içinde yaşamaya alışmış olduğuna dikkat çeken Jean-Luc Godard, "Ben size işçilerle ve öğrencilerle dayanışmadan bahsediyorum, siz bana çekimlerimden, yakın planlardan bahsediyorsunuz" diyordu; "Ahmaksınız!"

Bu yıl Cannes'ın gündeminde kadınlara yönelik şiddeti, gezegendeki ekolojik krizleri, Ukrayna savaşını ve kapitalizmin varlıklı azınlığı hedef alan pek çok tartışma vardı. Örneğin, fes-

tivalin açılış gösteriminde Maïwenn Le Besco'nun yönettiği, Johnny Depp'in başrolüne yer aldığı Jeanne du Barry filmiyle yapıldı ve filmin kendisinden çok, eski eşi Amber Heard'e aile içi şiddette bulunmuş olmakla suçlanan, üstüne bir de Heard'e karşı dava açan Depp tartışıldı. Ünlü oyuncu Jane Fonda ise Triet'e Altın Palmiye'yi vermek üzere sahneye çıktığında "İlk kez 1963'te gelmişim," dedi; "Festival o zamanlar daha küçüktü. O zamanlar yarışan hiç kadın yönetmen yoktu ve bunda bir yanlışlık olduğu aklımıza bile gelmemişti. Uzun bir yol kat ettik ama daha gidecek çok yolumuz var."

Bu yılın yarışma dışı filminin (Killers Of The Flower Moon) yönetmeni Martin Scorsese ise Taxi Driver ile kazandığı Altın Palmiye'den 47 yıl sonra Cannes'a geri döndü ve Rusya'nın saldırısına uğrayan Ukrayna'ya desteğini dile getirdiği konuşmasında ifade özgürlüğünü de savundu. Aktörler Leonardo DiCaprio, Robert De Niro ve Lily Gladstone'un yanı sıra Scorsese'ye filmde konu alınan Osage halkının şefi Geoffrey Standing Bear da katıldı. Standing Bear, "Halkım büyük acılar çekti ve bugün bile bunun etkilerini yaşıyoruz" dedi; "Martin Scorsese ve ekibi güveni yeniden tesis etti ve biz bu güvene ihanet edilmeyeceğini biliyoruz."

Merve Dizdar'a yöneltilen söz-lü şiddet

Nuri Bilge Ceylan'ın Doğu Anadolu'da geçen filmi, genç bir kadının öğrencisi tarafından tacizle suçlanan Samet (Deniz Celiloğlu) ve kendisi gibi bir öğretmen olan arkadaşı Nuray'ın (Merve Dizdar) ilişkilerini konu alıyor.

Dizdar, ödül töreninde yaptığı konuşmanın hedef gösterilmesinin ardından bir açıklama yaparak şunları söyledi; "Doğduğum ülke, buradaki kadınlar, hepimizin bir mücadelesi var, bu burada ve dünyanın her yerinde mevcut. Kadın olmanın ne kadar zor olduğunu biliyoruz ve ben de

Merve Dizdar

bunun hakkında bir konuşma yaptım."

Ödülünü alırken yaptığı konuşmasında ise şöyle diyordu Dizdar; "Filmde canlandırdığım Nuray karakteri inandığı şeyler ve varoluşu için mücadele veren ve bu uğurda bedeller ödemek zorunda bırakılmış bir kadın. Onu tanımak ve anlamak için uzun uzun çalışmak isterdim ama ne yazık ki yaşadığım coğrafyada bir kadın olmak Nuray'ın ve Nurayların duygusunu doğduğum gündün beri ezber bilmeyi gerektiriyor. Ödülü Nuray ve onun gibi kadınların mücadelesine güç verebilmek için, kendine layık görülere boyun eğmeyip eyleme geçen, bu uğurda her şeyi göze alan ve ne olursa olsun umut etmekten vazgeçmeyen tüm kız kardeşlerime ve Türkiye'de hak ettiği güzel günleri yaşamayı bekleyen tüm mücadeleci ruhlara armağan ediyorum."

Oyuncu, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) Başkan Yardımcısı İbrahim Uslu'nun da

aralarında yer aldığı bir grup tarafından hedef alındı; kadının güçlenmesinden korkan ve onu sadece anneliği üzerinden tanımlayan; şiddete, tacize ve her fırsatta istismara başvuran, "kadınları sahiplendirmek" isteyenleri meclise sokan kadın ve LGBTİ+ düşmanı AKP-MHP ve beraberindekiler tarafından sözlü şiddete maruz bırakıldı, ülkeyi "Batı'ya şikayet etmek"le suçlandı.

Kadın cinayetlerini durduramayan, çocuk istismarını ve kadına şiddeti teşvik edenler tarafından hedef alınan Dizdar'a yönelik linç kampanyasını kınayan İnsanlık Hakları Derneği'nin (İHD) yaptığı açıklamada şu ifadeler yer aldı; "Bu linç kampanyasına katılanlara ve ülkeyi yönetenlere soruyoruz; gerçeklerin üzerini örterken kadın cinayetlerini çocuk istismarını meşrulaştırdığımızın, yen içinde bırakmaya çalıştığımızın kadınların ve çocukların hayatı olduğunun farkında mısınız?"

Justine Triet

ZENGİN İÇERİKLER VE GÜNCEL TARTIŞMALARA YANITLAR ENTERNASYONAL SOSYALİZM'DE TEORİK POLİTİK DERGİNİN 12. SAYISI ÇIKTI!

Enternasyonal Sosyalizm'in 12. sayısı seçim gündemiyle açılıyor.

Derginin ilk makalesi, Şenol Karakaş'ın kaleme aldığı "Seçimlerin Ardından Direniş Alanları."

Ardından Esra Akbalık'ın "Deprem'in Gösterdikleri: Yıkım ve İnsanların Politikliği Üzerine" başlıklı makalesi geliyor.

Türkiye'nin öne çıkan bu iki gündemini Fransa'daki muazzam direniş takip ediyor: "Fransız Başkaldırısı". Frédéric Lordon'un kaleme aldığı yazı bizlere Fransa'da yaşanmakta olan işçi mücadelesinin fevkalade bir özetini sunuyor.

Fransa direnişini, dört makaleden oluşan özel bir dosya takip ediyor.

Bu bölümün ilk makalesi Selim Deringil'in kaleme aldığı "Osmanlıyı Nasıl Bilirdiniz".

Ayşe Hür'ün kaleme aldığı "15 Soruda İttihatçılık" başlıklı makale ise, İttihat ve Terakki Cemiyeti (İTC) tarihini derinlemesine inceleyiyor.

Hakan Tahmaz'ın "İkinci Yüzyılda Yanlış Cumhuriyet ve Kürt Sorunu" başlıklı makalesi "İttihatçılardan devralınan tenkil, tehcir ve mübadele yöntemlerinin yeni biçimlerle" uygulanışı, diğer bir deyişle, Mustafa Kemal ve mücadele arkadaşlarının "cumhuriyeti Osmanlı'dan geri kalan siyasal, sosyal ve kültürel mirasla bir 'Sünni Müslüman Türk ulusu' yaratma mantığı üzerinde inşa etmesinin" bir sonucu olarak yaşanan Kürt sorununu ele alıyor

Özel dosyanın "İşçi Sınıfının Vatanı Varmış Galiba" başlıklı son yazısında Roni Margulies, Türk çözümünün milliyetçiliğini mercek altına alıyor.

Bu bölümü sırasıyla; Canan Şahin'in yazdığı "Trans Hakları, Aşırı Sağ, Trans Dışlayıcı Radikal Feminizm ve Kapitalizm", Tomas N. Rotta ve Edemilson Parana tarafından kaleme alınan "Dijital Meta Olarak

Bitcoin" ve Joseph Choonara'nın "Kidron'un Sürekli Silahlanma Ekonomisini Yeniden Düşünmek" adlı makaleleri takip ediyor.

Enternasyonal Sosyalizm'in 13. sayısı okurlarımızla sonbaharda buluşacak. Mike Davis'i, Alex Cal-

linicos'un kaleminden; John Molyneux'yu ise Memet Uludağ'dan okuyacak olan sizlere bir sonraki sayımızda görüşmek üzere, aramızdan ayrılan yoldaşlarımız Davis ve Molyneux'ya da kendilerini mücadelemizde yaşatacağımızın sözünü veriyoruz.

DÜNYAYI BİRLİKTE DEĞİŞTİRELİM

Sosyalist İşçi gazetesini yayınlayan DSİP üyelerinin savunduğu temel fikirler:

AŞAĞIDAN SOSYALİZM

► Kapitalist toplumda tüm zenginliklerin yaratıcısı işçi sınıfıdır. Yeni bir toplum, işçi sınıfının üretim araçlarına kolektif olarak el koyup üretimi ve dağıtımını kontrol etmesiyle mümkündür.

REFORM DEĞİL DEVRİM

► İçinde yaşadığımız sistemin kurumları işçi sınıfı tarafından ele geçirilip kullanılamaz. Kapitalist devletin tüm kurumları işçi sınıfına karşı sermaye sahiplerini, egemen sınıfı korumak için oluşturulmuştur. İşçi sınıfına, işçi konseylerinin ve işçi milislerinin üzerinde yükselen tamamen farklı bir devlet gereklidir. Bu sistemi sadece işçi sınıfının yığınsal eylemi devirebilir.

KADINLARIN ÖZGÜRLÜĞÜ

► Sosyalistler kadınların tam bir sosyal, ekonomik ve politik eşitliğini savunur. Toplumsal cinsiyetçiliğe taviz veren, kadınların özgür olmadığı bir sosyalizm olmaz, kadınların bugünkü mücadelesi ve sosyalizm olmadan da kadınlar nihai özgürlüğü kazanamaz.

ENTERNASYONALİZM

► Sosyalistler, bir ülkenin işçilerinin diğer ülkelerin işçileri ile karşı karşıya gelmesine neden olan her şeye karşı çıkarlar. Tek bir ülkede sosyalist devrim ancak bu devrim bir dünya devrimiyle desteklendiği ölçüde sosyalizme doğru ilerleyebilir.

IRKÇILIĞA DURDE!

► Sosyalistler ırkçılığa ve milliyetçiliğe karşıdır. İrkçılık tazviz verilebilecek bir fikir değildir.

LGBTİQ+LARIN ÖZGÜRLÜĞÜ

► LGBTİ+'ların özgürlük mücadelesi tüm ezilenlerin özgürlük mücadelesinden bağımsız düşünülemez. Sosyalistler bu mücadelenin en önünde yer alırlar.

SAVAŞA HAYIR!

► Bizler tüm savaşlara karşıyız. Aynı zamanda biliyoruz ki kendi egemen sınıfını savunan, aynı zamanda antikapitalist olmayan bir antiemperyalizm milliyetçiliği savunmak anlamına gelir ve milliyetçiler gerçekten savaş karşıtı olamazlar.

HALKLARIN EŞİT KOŞULLARDA KARDEŞLİĞİ

► Sosyalistler bütün ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını savunurlar, bütün haklı ulusal kurtuluş hareketlerini desteklerler.

İKLİM KRİZİ KAPİTALİZMİN ÜRÜNÜDÜR

► Hem iklim değişikimini durdurmak hem de nükleer, kömür, petrol, gaz gibi tehlikeli ve kirlili enerji kaynaklarının kullanılmasını engellemek, işçi sınıfının sosyalizm mücadelesinin temel bir ögesidir.

STALİNİZM SOL DEĞİLDİR

► SSCB, Çin, Doğu Avrupa ve Küba sosyalist değil, devlet kapitalistidir. İşçilerin ücretli emek sömürsüne maruz kaldığı, aşağıdan yukarıya doğru işleyen özyönetim organlarının ortadan kaldırıldığı ya da olmadığı, dolayısıyla işçi sınıfının siyasal iktidarı kolektif bir şekilde ellerinde toparlayamadığı rejimler sosyalist rejimler değildir.

DEVİRİMCI PARTİ

► Sosyalizmin gerçekleşebilmesi için, işçi sınıfının en militan, en mücadeleci kesimi devrimci sosyalist bir partide örgütlenmelidir. Böylesi bir parti işçi sınıfının yığınsal örgütleri ve hareketi içindeki çalışma ile inşa edilebilir.

► Sosyalistler pratik içinde diğer işçilere reformizmin işçi sınıfının çıkarlarına aykırı olduğunu kanıtlamalıdır.

► İşçi sınıfının kurtarıcılara ihtiyacı yoktur. Sosyalizm, işçi sınıfının kendi eylemi, kendi mücadelesinin ürünüdür.

Siz de bu fikirleri savunuyorsanız, Devrimci Sosyalist İşçi Partisi'ne üye olarak antikapitalist bir odağın inşasına katkı verebilirsiniz!

AKP İKTİDARI İKLİM KRİZİNİN SORUMLULARINDAN BİRİDİR

Yatağan Termik Santrali

Küresel ısınmaya yol açan sera gazlarıyla atmosferi kirleten sera gazı salımlarının en büyük sorumlusunun ABD ve Çin olduğu biliniyor. Bunları Rusya, Brezilya ve Endonezya izliyor.

Bu devletlerin yarattığı tahribat, 1850 yılından bu yana yapılan ölçümlerle belirleniyor. Öte yandan sonradan gelen, rakiplerinden daha küçük Türkiye gibi ekonomiler, iklim krizine etkileri, yangına körükle gider cinsten.

Türkiye kapitalizmi, 2020 yılında 530 milyon ton karbondioksit emisyon salımıyla küresel emisyonlarda yüzde 1 paya sahip oldu ve dünyada 16'ncı sırada yer aldı. 2021'de küresel emisyonların yüzde 1,2'sine yol açtı. Böylece dünyada en çok emisyonu neden 14. ülke konumuna ulaştı.

İktidar, 2016 yılında Paris İklim Anlaşması'na imza attı. Çevre Bakanlığı'nın ismi değiştirilerek yanına iklim değişikliği eklendi. Fakat tıpkı Kyoto Protokolü'nde olduğu gibi Paris Anlaşması'nda üstlendiği yükümlülükleri yerine getirmedi. Getiremezdi: Erdoğan'ın AKP'sinin tercihi, iklim krizine neden olan kirli enerjidir. Başta kömür olmak üzere petrol ve doğal gaz gibi fosil yakıtlara dayalı bir ekonomik büyüme anlayışına sahipler. Ve bu anlayış her

yerde iklim felaketlerine neden oluyor.

İtiraf

Enerji demek, işçiler için yüksek faturalar demek. Aynı zamanda her ürünün enerji fiyatlarındaki artışlara bağlı olarak sürekli zamlanması, yani yüksek enflasyon demektir. Kirli enerjinin yıkıcılığı bununla sınırlı kalmıyor.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun yayınladığı Sera Gazı Emisyon İstatistikleri'ne (1990-2021) bakıldığında gezegeni kavruran sıcaklıkların artışına nasıl katkı yapıldığı görülebilir.

En fazla emisyon, fosil yakıtla dayalı enerji sektöründen çıkıyor.

Sektör	Milyon ton CO ₂ eşdeğeri											
	1990	2000	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	1990-2021 değişim (%)	2020-2021 değişim (%)
Toplam emisyon	216,8	296,0	388,8	476,8	501,8	628,8	628,8	608,7	624,8	684,8	167,9	7,7
Enerji	138,5	216,0	287,0	342,0	361,7	382,4	373,4	368,8	368,8	402,8	188,8	3,3
Endüstriyel süreçler ve diğer kullanımlar	22,9	26,2	48,1	99,7	63,8	68,8	67,7	69,3	68,3	76,1	228,7	18,8
Ulaştırma	46,1	42,0	44,4	56,1	59,9	63,3	65,3	69,3	73,2	72,1	56,3	-1,5
AM	11,1	14,3	17,4	17,1	16,7	16,3	16,8	16,1	16,3	14,7	32,8	-3,0

Bu ezici bir oran: 2021 yılında gelindiğinde "Toplam sera gazı emisyonlarında 2021 yılında CO₂ eşdeğer olarak en büyük payı yüzde 71,3 ile enerji kaynaklı emisyonlarla" karşılaşıyoruz.

Çoğu kişi "karbon ayak izinden" ya da "bireysel tasarruftan" bahsetse de Türkiye'de enerji sektörü baştan aşağı değiştirilmeden iklim krizi sorunu çözülemez. Bu elbette tüm ülkeler için geçerli. Her iklim aktivisti, yaşadıkları yerdeki iktidarlara karşı mücadele etmeli. Erdoğan'ın üçüncü cumhurbaşkanlığı döneminde iklim adaleti mücadelesi en önemli mücadele başlıklarından biridir.

PORTRELER Can İrmak Özınanır

HENRY MORTENGALER

Polonya'nın Lodz kentinde Yahudi bir ailenin çocuğu olarak 1923 yılında doğan Henry Mortengaler, kürtaj hakkı hareketi aktivisti bir hekimdi. II. Dünya Savaşı öncesi Mortengaler'in babası Genel Yahudi İşçi Federasyonu'nda (Bund) aktif bir militandı. Naziler, Polonya'yı işgal ettiklerinde Mortengaler ailesi Lodz gettosuna hapsedildi ve buradan çıkmalarına izin verilmedi. Mortengaler'in babası Naziler tarafından öldürüldü, annesi ve küçük kardeşiyle beraber bir süre gettoda yaşamaya devam etti. Ablası savaş başlamadan önce eşiyile birlikte Varşova'ya göç etmiş ve Varşova Gettosu'na kapatılmıştı. Burada başlayan Varşova Gettosu Ayaklanması'na katılan ablası Treblinka İmha Kampı'nda öldürüldü. 1942'de Naziler, Lodz Gettosu'nu bastıklarında Mortengaler ailesi ve aynı kampta kalan Rosenfarb ailesi iki gün boyunca bir gardropta saklansa da yakalandılar ve Auschwitz Toplama Kam-

pı'na gönderildiler. Mortengaler kardeşler bu kampta öldürülen annelerini bir daha hiç göremedi. Sonrasında Dachau'daki toplama kampına gönderilen Mortengaler kardeşler 1945 yılında ABD askerleri tarafından kurtarıldı.

Savaşın ardından Mortengaler, ABD'ye iltica etti ancak bir yıl sonra 1947'de Belçika'nın Brüksel kentine dönerek kampta beraber saklandıkları Rosenfarb ailesiyle buluştu. 1949'da Chava Rosenfarb ile evlenen Mortengaler, 1950'de eşiyile beraber Kanada'ya göçtü. Montreal'de tıp eğitimi aldı ve 1953'te mezun oldu. Pratisyen hekim olarak çalışsa da özellikle doğum kontrol yöntemleri üzerinde uzmanlaştı. Kanada'da vaskotomi ameliyatları yapan ve kadınlara doğum kontrol hapı sağlayan ilk doktorlardan biri oldu. 1967 yılında Sağlık ve Refah Parlamento Komitesi'nin önünde sağlıklı kürtaj hakkını savunduğunda Kanada'da henüz kürtaj yasal değildi. 1969 yılında Başbakan Pierre Trudeau'nun önerisiyle eşcinsellik suç olmaktan çıkarıldı ve kürtaj kısıtlı bir şekilde serbest bırakıldı. Ancak bu sırada kürtaja sadece hastanelerde ve kadının hayatı tehlike altındaysa izin veriliyordu. Mortengaler, yasayı çiğneyerek kendi kliniğinde kürtaj yapmaya başladı. 1973 yılında beş binin üzerinde başarılı kürtaj gerçekleştirdiğini kamusal olarak açıkladı. Tutuklanıp yargılanan Mortengaler jüri tarafından suçsuz bulunsa da, 1974 yılında bir üst mahkeme tarafından hapse mahkûm edildi.

Aynı yıl Mortengaler ve kürtaj hakkı aktivistleri Kürtaj Yasasının Feshi İçin Kanada Birliği'ni (CARAL) kurdu. CARAL, ülke çapında destek buldu ve Mortengaler'in davası için para topladı. 1975 yılında eşiyile boşanan Mortengaler hakkındaki suçlamalar bir süre sonra düştü ancak kliniğinde illegal biçimde kürtaj yapmaya devam etti. 1983 yılında kamuoyu desteğini de arkasına alan Mortengaler, meslektaşları Leslie Frank Smoling ve Robert Scott ile birlikte Winnipeg ve Toronto'da da klinikler açtı. Bu dönemde yapılan bir ankete göre Kanada halkının yüzde 72'si kürtajın kadın ve doktoru arasındaki bir mesele sayılması gerektiğine inanıyordu. Aynı yıl, polis Toronto'daki kliniği bastı, Mortengaler ve iki meslektaşı kendilerini tekrar mahkemede buldu. Sanıklar, Yüksek Mahkeme'ye başvurdu ve 1988 yılında kürtaj yasasının Kanada Hak ve Özgürlükler Sözleşmesi'ne aykırı olduğunu kabul ettirdiler. Kürtaj yasası ortadan kalktı ancak bölgesel uygulamalar yüzünden her kadının bundan eşit bir biçimde faydalanamıyordu.

Henry Mortengaler, 2013'teki ölümüne kadar kürtaj hakkını savunmaya devam etti, hem kliniklerini açık tuttu hem de bu konudaki aktivizmini sürdürdü. Kürtaj karşıtları tarafından defalarca tehdit edilse ve 1992'de kliniği bombalansa da kadın haklarına katkıda bulundu. Pek çok insan hakları ödülü alan Mortengaler, 2013'te Toronto'da hayata veda etti.